

Интерно
гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19
ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Година VIII ■ Број 79-80 ■ Јул-Август 2010.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Миладин Петровић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, Крсман Милошевић и
мр Александар Симоновски

ДОПИСНИЦИ
Добропавел Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица), Душан Крњајић
(Чачак), Петар Кнежевић (Београд),
Будимир М. Попадић (Нови Сад), мр
Александар Симоновски (Крушевача),
Стеван Стојановић (Шабац)
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
М. Чуљић, М. Петровић, Б. Попадић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Павле Лучић

Лист излази месечно.
Тираж: 3. 000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Лан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19
Ел. пошта: logosmil@yahoo.com

ISSN 1452-3809

9 771 452 380002

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије
Војни ветеран
ISSN 1452-3809

Са Друге седнице Главног
одбора УВПС

ОДЛУКЕ У ИНТЕРЕСУ ЧЛАНСТВА

Стране 8-11

Одуговлачење исплате
дуга војним пензионерима

СТРАЗБУР – ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ

Страна 12

Последњи чин у реформи
Војске

РЕШЕЊА С ПУНО НЕПОЗНАНИЦА

Страна 13

С Божидаром Бабићем о
војничком путу и статусу
војних пензионера

САМО СЛОЖНИ МОЖЕМО ЗАШТИТИТИ СТАТУС

Страна 14

Одјеци једне пресуде у
Стразбуру

ЧЕКА СЕ ЕПИЛОГ

Страна 16

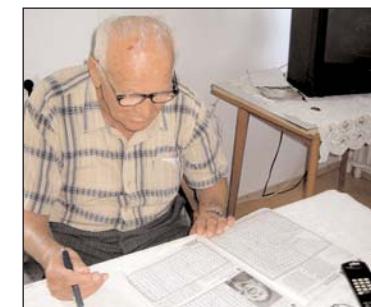
Станови у комплексу
Степа Степановић ускоро
у продаји

КРОВ ЗА 20 000 ГРАЂАНА

Страна 17

У посети Геронтолошком
центру у Новом Саду

КАД СЕ САМОЋА ПОДЕЛИ

Страна 18

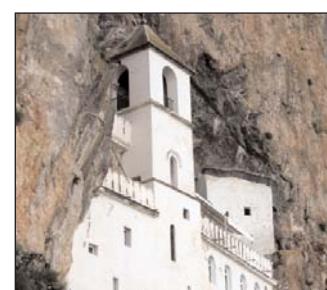
Из Удружења војних
пензионера у Републици
Српској

КО ЗАРАЂУЈЕ НА ПЕНЗИОНЕРСКОЈ ЦРКАВИЦИ

Страна 23

Симо Матавуљ

СВЕЧЕВ ЛИЈЕК

Стране 28-29

Опасност на путевима од
пијаних возача

ПОРОК СА СТРАШНИМ ПОСЛЕДИЦАМА

Страна 32

Удружење ВПС тражи од Владе Србије да измири дуг војним пензионерима

ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ИСПРАВИ НЕПРАВДА

Уколико би се парнице водиле до сада испољеном „ажурношћу“ судова, поступци по свим тужбама били би окончани тек за око 17 година, па већина оштећених војних пензионера - тужилаца не би ни доживела наплату закинутог дела пензија.

Удружење војних пензионера Србије прошлог месеца упутило је допис потпредседнику Владе др Јовану Кркобабићу, министрима правде, финансија и одбране у Влади РС, председнику Вишег суда у Београду, председнику Првог основног суда у Београду и директору Фонда СОВО, са захтевом да се војним пензионерима, на законит начин, измири дуг.

У документу Удружења, који је потписао председник Љубомир Драгањац, се каже: „Према расположивим подацима, војни пензионери су од половине 2007. до 30. јуна 2010. године против Фонда СОВО поднели око 30.000 тужби ради наплате неисплаћеног дела припадајућих пензија у периоду од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године. Парнице по тим тужбама воде се код свих надлежних судова на територији Републике Србије, а највише код судова у Београду.

Иако је реч о споровима мале вредности, правно једноставним, парнице трају веома дugo. До 30. марта 2010. донете су и реализоване одлуке у само 14 одсто парница. Годишње се у просеку правоснажно оконча око 1.450 парница, а трајање парница је у просеку око две године у окончаним предметима, а у оним који још нису решени и дуже.

Уколико би се предметне парнице водиле до сада испољеном „ажурношћу“ судова, поступци по свим тужбама били би окончани тек за око 17 година, па већина оштећених војних пензионера - тужилаца не би ни доживела наплату закинутог дела пензија.

Разлози за овако недопустиво дugo трајање предметних парница су у настојању туженог - Фонда СОВО да одувлачи поступак и у неажурности судова, посебно судова у Београду.

Фонд СОВО, како се истиче у допису, настоји да одувлачи поступке користећи сва процесном регулативом допуштена средства, али и она која нису допуштена, већ представљају злоупотребу процесне регулативе: одговорима на тужбу и жалбама на пресуде оспорава се основ и висина тужбеног захтева иако је то тужени признао решењима о усклађивању донетим крајем 2007. године; правоснажно досуђени износи се не исплаћују, па тужиоци морају ићи на принудну наплату; по правилу, заступник туженог не приступа на заказано рочиште, па се она одлажу; доставнице о уручењу аката суда везаних за процесне рокове се антидатирају и неуредно враћају суду и слично.

Неажурно поступање судова је последица оптерећености бројем предмета у ради и застоја у решавању предмета узроко-

ваног реорганизацијом судова, али, добром делом, и свесног настојања појединих судова и судија на одувлачењу поступка. На овакав закључак упућује више чињеница.

Према информацији стручне службе Фонда СОВО, поднетој на седници Управног одбора Фонда, 9. јула 2010. године, директор Фонда СОВО и в. д. председника Првог основног суда у Београду, на састанку одржаном 15. јуна 2010, договорили су се да суд у предметним поступцима, ради „усклађивања динамике окончања поступака са финансијским могућностима Фонда за СОВО“, предузме следеће мере: ограничи број тужби које ће се месечно процесуји; при достављању тужби на одговор Фонду СОВО и заказивању рочишта остави „довољан рок за одговор на тужбу и изјашњавање тужиоца по истом“; обрачун висине дуга који достави тужени прихватити као валидна за пресуђивање и извршне пресуде доставља „сукцесивно према могућности Фонда за СОВО за исплату по истом“.

Напред изнети договор суда и туженог као једне од странака у парници, сам по себи, а поготову по својој садржини, представља флагранто крешење основног принципа рада правосуђа - законитости, непристрасности и независности у вршењу правосудних функција. Доследно спроведен, могао би имати за последицу да Први основни суд у Београду више не донесе ни једну извршну одлуку по предметним тужбама ако му тужени Фонд дојави да нема финансиских средстава за исплату.

Суд је дужан поступати по процесној регулативи без обзира на то ко су странке у спору, а цитирани договор је у свим својим елементима несагласан са том регулативом. Предмети се морају решавати по реду пристизању у суд, рокови прописани за процесне активности странака се морају поштовати и примењивати, клаузуле извршности се морају давати када се за то стекну прописани услови, вештачење се мора вршити ако тужени оспорава висину тужбеног захтева или о томе нема сагласности странака.

Чак и да је такав договор допуштен, а није, поставља се питање хоће ли и како суд утврђивати има ли тужени новца за исплату по пресуди или нема или ће туженом веровати на реч.

Уколико суд буде поступао по цитираном договору, то ће представљати евидентну злоупотребу, подложну одговорности, укључујући и кривичну“.

„Према подацима који су нам доступни“, како се истиче у допису Удружења, „у Вишем суду у Београду је преко 1.500 предмета по жалбама Фонда СОВО на првостепену пресуду, од којих су неки по жалбама изјављени још 2008. године. По овим предметима Виши суд скоро да и не поступа, судећи по занемарљивом броју одлука приспелих странкама. Уместо мериторног одлучивања, поједине судије (већа) враћају предмете првостепеном суду ради прибављања у суштини непотребних података и провера (нпр. да ли је потписник жалбе Фонда имао овлашћење директора, иако у предмету већ постоји овлашћење директора за поступање у конкретном предмету и слично) или пресуде укидају без стварних чињеничних или правних разлога. Све то, објективно цењено, значи додатно одувлачење поступка.“

Тужени Фонд СОВО је доношењем решења о усклађивању пензија крајем 2007. године признао тужиоцима право на исплату закинутог дела пензије, а то право је верификовано у свим до сада донетим пресудама, па опредељење Фонда на вођење парнице уместо исплате без спора делује ирационално, поготову што се парничењем дуг увећава за износ трошкова поступка и камате. Међутим, такво поступање Фонда СОВО је проузроковано и изнужено понашањем Владе Републике Србије, која није обезбедила средства за исплату дуга војним пензионерима ни до данас иако је то била дужна учинити до 31. марта 2008. године (члан 193. став 2. ЗВС).

Ово Удружење је кроз читав период од 1. августа 2004. године на овамо свим расположивим средствима настојало код надлежних органа да се дуг исплати без спора, али без успеха, па је подношење тужби било неизбежно. Сем што им ни после шест година није исплаћен закинути део пензије, оштећени војни пензионери трпе и друге негативне последице: од ионако скромних пензија плаћају судске таксе, трошкове вештачења и део накнаде за ангажовање пуномоћника; реална вредност досуђених и принудно наплаћених износа је протеком времена све мања због пада вредности динара и раста цена; вишекратни одласци на рочиште у судове ван места становљања и слично. Све то резултира негативним политичким тензијама међу војним пензионерима, са реалном претњом да њихово незадовољство ескалира у јавне протесте и друге облике ванинституционалне борбе за остваривање законитих права.

Са свих напред изнетих разлога, а у име 50.000 својих чланова и других корисника војне пензије, тражимо:

- да Влада Републике Србије обезбеди средства за исплату предметног дуга оштећеним војним пензионерима, укључујући и припадајуће камате и трошкове парничног поступка, ребалансом буџета за 2010. годину, а најкасније у буџету за наредну годину, уколико се ребалансом не могу обезбедити средства у целини, и

- да у предметним парницама судови поступају ажурано, законито и непристрасно, без фаворизовања било које странке и спору.

очекујемо хитан одговор по напред наведеном.“

С Константином Арсеновићем
о статусу војних пензионера

НОВИ ЗАКОН НОВА НЕИЗВЕСНОСТ

Без обзира где ми били, овамо или онамо, мислим да ће пензионери дugo бити у изузетно тешком положају. Све док се економска ситуација не поправи, ми можемо да причамо шта год хоћемо, али из суве дреновине се не може ништа исцедити. На нама је да се максимално боримо и заштитимо своје интересе.

Народни посланик у Скупштини Србије и председник новобеоградске организације војних пензионера господин Константин Арсеновић љубазно ме је примио и одговарао на питања о садашњем и будућем статусу војних пензионера. Наравно, доказали смо и питање да ли је господин Арсеновић, као народни посланик, помагао Удружењу онолико колико је могао.

Војни ветеран: Сада је извесно да ће војни пензионери прећи у јединствени систем ПИО Србије. Залагали су се да Фонд СОВО остане при Министарству одбране, правили су више студија, обраћали се свим надлежним државним органима и институцијама, уздали су се у вас и у потпредседника Владе, али ништа није помогло. Хоће ли им бити горе или боље?

Арсеновић: Ја сам био чврстог става да смо ми требали да останемо по решењу које је важило до сада, то је било неко моје лично определење. Међутим и раније су чињени кораци да се сви ти фондови пензионог система обједине. Министарство одбране у том смислу било је чврстог става и ја ту, практично, као индивидуа у том целом систему, нисам могао нешто битније да учиним да би се све то променило, да би Влада донела нову одлуку. Е сад, кад је реч о нашем статусу, какав ће бити, болњи или гори, све то зависи од много фактора. Требало би да имамо у виду да највећи део средстава које војни и цивилни пензионери примају сада се финансирају из буџета. То је онај камен спотицања, јер прилив средстава по основу доприноса недовољан је за све пензије. Условно речено, два су разлога због чега је то тако. Прво, што је однос броја запослених и број пензионера знатно нарушен. Зна се, још је Бизмарк о томе говорио, када број запослених према броју пензионера дође до односа 3:1 и почне падати, онда систем постаје критичан. А то је сада код нас; колико ја знам, 1,5 :1, или ту негде, а ако бисмо узимали однос запослених у Војсци и војних пензионера, онда је тај однос још непово-

љнији. То је један разлог, а други је у томе што многи привредни субјекти, мислим углавном на приватни сектор, злоупотребљавају законске одредбе у погледу пријављивања зарада запослених. Углавном их пријављују као минималце, што је, у ствари, искрено речено, злочин пре-ма тим људима; многи од њих сада примају веће плате али је званична пријава на минималцу. И они ће сутра, кад оду у пензију, имати бедне пензије. Они сада могу, рецимо, да примају и 100.000 динара, а ако им је минималац 20.000, њихова пензија може да буде негде око петнаест-шеснаест хиљада динара и како ће они од тога да живе; то није ни преживљавање, то је питање опстанка тих људи. Мислим да се држава мора тиме позабавити и има наговештаја да ће то разрешити, али није реч само о томе. Многе фирме не уплаћују допринос ни на оно што су дужне. Ми смо још у прошлoj години, само по основу камата, отписали не-где око 120 милијарди динара с циљем да се ови који дугују Фонду ПИО стимулишу, да уплате то. Међу-

ним, не знам тачно да ли је ту нешто побољшано или није.

Војни ветеран: А где су ту војни пензионери?

Арсеновић: Кад је конкретно реч о војним пензионерима, могло би се десити да сутра из Владе кажу: Господи, то што добијете по основу до-приноса из Војске, можете да делите, па изволите делите – колико вам је, толико вам је! То би тек могло да буде изузетно опасно по војне пензионере, па нисам хтео да инсистирам на томе. Јер, овако ћемо делити судбину свих пензионера па ће се стање одражавати и на нас. Остаје проблем неуслажености садашњих пензија и оних који ће ићи у пензију. Кад се буде примењивао нови закон, не знам тачно у којем ће се положају наћи будући војни пензионери, али чињеница је да ови садашњи, док не ступи нови закон на снагу, иду под веома повољним условима, по условима који никада нису били тако повољни. За оне који су одлазили у пензију пре 2000. године, део плате је улазио у пензиону основицу а део није. Тако су људи са пуним стажом одлазили у пензију са око 62 до 65 посто од плате. Ја мислим да је то био један добар, стабилан систем и није га требало нарушавати. Сад видим да се око 22 милијарде одваја за војне пензионере. У Министарству су сматрали да њих то оптерећује а, у ствари, то су средства која ће се одвајати без обзира ко је надлежан за војне пензионере.

Без обзира где ми били, овамо или онамо, мислим да ће пензионери дugo година бити у изузетно тешком положају; све док се економска ситуација не поправи ми можемо да причамо шта год хоћемо, али из суве дреновине се не може ништа исцедити. На нама је да се максимално боримо и заштитимо своје интересе. Добро је што се овим законом, ако то тако остане, раст пензија усклађује са растом зарада у јавном сектору. Да ли ће то све тако да буде видећемо; то ће све зависити и од других закона. На крају крајева, наша судбина је објективно везана за судбину 1,600.000 пензионера.

Војни ветеран: Због специфичности војне професије, војни пензионери су досад имали неке додатке, увећања и накнаде. Да ли ће се те специфичности и даље поштовати?

Арсеновић: Мислим да хоће. Те специфичности су остале у Закону о Војсци а оне се уважавају и овим законом; значи ти разни додаци, увећања по основу трупног и бенефицираног стажа ће остати. С тим, кад је реч о бенефицираном стажу, како сам ја разумeo, овај закон ће једино правити неке рестрикције како би то право добили људи који то стварно

заслужујуј. С обзиром на нека новија искуства, бојим се да ће то људи злоупотребљавати. Међутим, то је ствар примене закона. Мислим да ће те специфичности остати, а и питање је шта је специфичност уопште. Мислим да се много барата око тога. Ја имам озбиљан проблем кад разговарам са људима. Кажу: ви имате велике привилегије! Ја их питам: а које су то привилегије? Кажи ми барем једну привилегију коју су војна лица имала у односу на друге грађане? То је једна фама која се једноставно у народу лансира, народ то прихвати и мисли да ми имамо неке посебне привилегије. А ВМА је згодан пример који говори супротно. Имамо у тој установи докторе наука, професоре, стручњаке светског гласа, па су њихове плате дупло мање од плате њихових колега у Клиничком центру у Београду. По чему је то војно лице привилеговано? Што мора бити у униформи, што мора да буде дисциплиновано!? Зар то не говори да је тај официр, у ствари, кажњен. Зар су прекоманде, одвојени живот, логоровања и неплаћено дежурство привилегије? Зар је привилегија што ниси могао да путујеш у иностранство? Кажу, добијали сте станове, а то је привилегија. Па станове су добијали и други, и обични радници, јер систем је био такав.

Друго је стварана та фама да су војне плате и пензије високе. А нико ми у овој земљи сада не може да израчуна, да одговори на питање: колика је просечна пензија цивила са високом, вишом и средњом стручном спремом. Да добијемо те податке па да упоредимо цивилне и војне пензије према стручној спреми. Ми у војсци имамо високу, вишу и средњу стручну спрему, при чему је висока стручна спрема доминантна. Наш просек пензија не може се поредити са просеком пензија у цивилству, јер од укупног броја пензионера 900.000 је неквалифицкована радна снага. Не може исти просек да има неквалифицковани радник и официр са високом стручном спремом. А кад сам ја такве податке тражио у Фонду ГИО, нису ми их дали. Нису могли да изведу такве податке, или нису хтели? Не знам. У сваком случају, није нормално да таквих података нема и да не можемо да направимо поређење између војних и цивилних пензија на основу стручне спреме.

Био сам веома изненађен и са податком да је просек пензијског стажа код цивила 25 година, код нас је скоро 40 година пензијског стажа. И те податке требало би упоредити, јер није исто да ли неко ради 25, 35, или пуних 40 година. Ја сам отишао са 45 година пензијског стажа; имао сам ефективно нешто мање од 40 година. Много тога требало би упоредити, али надлежни нису имали воље да то чине. Пре свега, мислим да наше Министарство одбране није било спрем-

но да адекватно брани и заштити интересе садашњих војних пензионера. То је нека моја процена, њима војни пензионери уопште нису били предмет интересовања. Они су покушали себе да заштите не схватајући да ће једног дана доћи у нашу позицију. Нису схватили да ће штитећи садашњег пензионера штитити и будућег.

Истина, измене овог закона рађене су у веома неповољном тренутку, када се земља налази у тешкој економској ситуацији. Јер кад си у кризи онда више немаш ни морално право да инсистираш на нечemu што би иначе било нормално у некој нормално развијеној земљи.

Војни ветеран: А да ли је нормално да држава толико дугује војним пензионерима? Реч је о тзв. великим и малом дугу.

Арсеновић: Мислим да је то, пре свега, некоректан однос Министарства одбране и Министарства финансија па и Министарства рада. Знали су за тај дуг и имали су времена да га реше безболно, да не дође до тих тужби; могли смо се договорити да се дуг исплати у три, четири или пет рата. Међутим, нашто су они рачунали ја не знам; да ли су мислили да ће људи ћутати и трпети и да неће реаговати. Ако су на то рачунали онда су погрешно рачунали, а кад су видели да пензионери подносе тужбе нису смељи дозволити да дуг нарасте, да се дупло увећа, јер сад су камате и судски трошкови већи од основног дуга. То је могло и требало да се реши по готово зато што је то била законска одредба. Неколико пута сам то постављао као посланичко питање и никад ми нису одговорили. А требало би да знамо зашто надлежно министарство није извршило законску обавезу по основу члана 193 Закона о Војсци којим је речено да је влада дужна да у року од три месеца донесе одлуку о начину решавања дуга према војним пензионерима. Ја то не могу никако другачије да дефинишием

нега као избегавање законске обавезе; они су то морали да ураде.

Војни ветеран: Поједини званичници покушавају и да уплаше војне пензионере. Кажу: ако будете и даље тужили и тражили да вам се исплати дуг, неће бити довољно паре за пензије. О чему је туч?

Арсеновић: Ти покушаји уношења панике и застрашивања војних пензионера - да се због тих великих принудних наплата неће моћи исплаћивати пензије - мислим да нису ни коректни ни поштени. Влада мора наћи решење и још се може договорити са пензионерима, али тај однос мора да буде коректан. Не може да се приказује само основни дуг, а да се не приказује дуг на основу камате и судски трошкови. То мора реално да се прикаже Влади и да се каже то је то. Нема ни једног разлога да се ти дугови и даље гомилају, то се може зауставити, али потребна је само добра воља да се то реши. Ја мислим да то нису толико значајна средства. Јесмо у тешкој ситуацији, али ако се нађу паре да се исплаћује по пет хиљада за посленима у јавном сектору и једном броју пензионера, могле би се наћи и много мање паре за враћање дуга војним пензионерима, ако не за једну онда за две године, део у овој а део у идућој години.

Војни ветеран: Да ли је добро што здравствено и стамбено обезбеђење остају под Министарством одбране? Ко ће то да финансира?

Арсеновић: Сада би требало допунским актом да се реши, да се наш допринос, који се иначе од наших пензија издаваја за здравствено обезбеђење, претпостављам, усмери ка здравству у Војсци и по том основу ми ћемо наставити да користимо здравствене установе Војске с тим што можемо да користимо и друге здравствене установе. У овој ситуа-

С МИНИМАЛЦЕМ У БУДУЋНОСТ

Нисмо ми људи који мислим само на себе и гледамо како да решимо само своје пензије. То је погрешна слика која се шаље и томе се ми морамо озбиљно супротставити. Пензионери једнако брину и за младе. Објективно рећено, ми смо више забринuti за њихову судбину. И ја се не бринем много о мојој судбини, мене много више брине то што се приказују лажна примања, па ће тај садашњи млади човек сутра отићи у пензију са неким минималцем и живеће у беди а можда ће у земљи тада бити висок стандард.

цији, кад је смањена војска, мислим да је то добро решење. Законски је то јасно и не видим уопште да ће ту да буде проблема, али проблем може да искрсне ако људи неће да поштују закон и прописе као што је и раније било. У време кад сам још радио у Војсци, сећам се да је Министарство здравља Србије дуговало Војномедицинској академији 20 милиона динара по основу услуга...

Есад кад је реч о стамбеном обезбеђењу, право да вам кажем ту мени није јасна ситуација и ја то сада не могу коментарисати. Чињеница је да је Министарство одбране преузело ту своју обавезу да решава. Ако ју је преузело, ако буде радило, онда је то коректно и у реду. Али најгора варијанта би била ако би Министарство сутра рекло: знate, ви више нисте у нашем систему и ми више немамо потребе да о вама размишљамо! Али, рачунам да држава мора да функционише као правна држава.

Војни ветеран: Људи тужили Фонд СОВО а тај фонд се гаси. Може ли се наћи неко ко ће рећи: онога кога сте тужили више нема?

Арсеновић: Не може. Правни следбеник увек постоји и то не може да се деси. Ја сам питао неке људе, начелно је то немогуће - ми смо државни чиновници и ако нико не стоји иза нас, држава је та која стоји. Колико сам ја обавештен, правно је неизводљиво да се на тај начин елиминише дуг према нама. Они само могу да нам загорчавају живот на тај начин. Иако нисам правник, мислим да је та варијанта немогућа.

Војни ветеран: Досад су издаваја на средства за стамбено обезбеђење и једнократну новчану помоћ. Постоји ли могућност да се та средства и даље издавају?

Арсеновић: Е то је сада једно интересантно питање, ја не знам да ли то може сад да остане то је сад ствар договора. Мислим да би то било добро и да би било колегијално од стране пензионера и поготово оних људи који имају станове - да то издавање за стамбену изградњу остане, али да иде у орган који решава стамбену проблематику - у Министарство одбране; да се те паре тамо сливају - да то буде наш допринос за стамбено. Мислим да би то била добра варијанта, а ако тако не буде решено онда мислим да би то издавање требало укинути. Али када се буде разматрао пренос надлежности, то мора да буде посебан договор. Мислим да будући Фонд ПИО не може преузети ту обавезу, него да се то решава како је било досад, да то решава онај ко решава стамбену проблематику. Е што се тиче те једнократне помоћи, знам да ту помоћ има и садашњи фонд и да ће то вероватно остати, да се на то може рачунати. На

крају крајева, то се од наших средстава издваја

Војни ветеран: Читаоци Ветерана, с времена на време, „прозивају“ вас и лидера ваше странке, због тога што сматрају да ПУПС недовољно помаже војним пензионерима?

Арсеновић: Веома интересантно питање и ја то знам. Наши људи, жалост, не могу да схвате да смо и ми често у процепу, стешњени између оних општих интереса и појединачних интереса које заступамо. Једно је кад као обичан грађанин посматраш проблеме из неког угла. Гледаш преко телевизије, осликају се одређени проблеми у држави и сад ти чујеш различита мишљења о томе. Тада реагујеш емотивно, и онако и овако, и псујеш и критикујеш. Али друго је кад се нађеш у позицији када сносиш одговорност за нешто што се чини. Кад се нађеш у позицији у власти ти једноставно не можеш да гледаш само личне интересе; власт није сastављена од једне партије то је ствар договора и ти мораš да поштујеш неке принципе и не можеш искључиво да рачунаш да ће се сви твоји захтеви

УСЛОВ МИНИСТРУ ФИНАНСИЈА

Чујем да је сада формирана радна група која треба то да рашичи. Шта има радна група да рашичишћава се да дефинише колики је тај дуг, а он се зна. То је ствар Владе, али мени је потпредседник Владе др Јован Кркобабић рекао да је он поставио услов министру финансија, и да је с тиме упознао и председника државе, да тај дуг треба да се реши у овој и идућој години. Е, сад, како ће он бити решен, тешко је то рећи.

ви реализовати. Постоји једноставно нагодба у интересу грађана до које дођу коалициони партнери. Тако се постигну одређени договори и иду том линијом да држе основни правац. Е, сад, да ли је ПУПС могао више? Па могао је да су пензионери били јединствени. Мислим да смо ми, пензионери, могли имати бар двадесет посланика у Скупштини а не пет. Е онда би то била друга прича. Ми сад имамо неки утицај захваљујући томе што смо тренутно неки тас, иако и нисмо јер имају они и резервну варијанту.

Јасно, може да се постави питање да ли је Арсеновић довољно упоран у својим ставовима, да ли је могао више, да ли је довољно умео итд. Али то опет није проблем Арсеновића него гласача. Нисам морао ја да дођем на ово место, можда је требао неко бољи, способнији да дође уместо мене. С друге стране, кад имаш једну већу масу онда имаш и ве-

ћи избор људи, па онда можеш да бираш квалитетније и способније људе. Понекад су нам нарави чудне. Не гласамо за ПУПС, него за неку другу партију, а љутимо се на Арсеновића што нас недовољно енергично заступа у Скупштини.

Војни ветеран: Имате велико искуство у раду Удружења и у Скупштини. Да ли Удружење ВПС може да заштити статус и интересе војних пензионера без тзв. стратешког партнера и заштитника у Скупштини и на другим местима у институцијама система?

Арсеновић: Не. Будите сигурни у то. Прво, мислим да је наше удружење добро удружење уз све слабости које има и веома је jako. Мислим да Удружење чини много тога да помогне људима и увек ће постојати потреба за његово постојање. Нико други не може тако стручно, одговорно и са толико воље заступати интересе војних пензионера. Међутим, када је у питању стратешки интерес, или животни интереси који се решавају кроз одређене законе и прописе, ако Удружење нема легитимног заступника у парламенту и у Влади, оно не може очекивати неки успех. Поготово у оваквој политичкој консталацији и у оваквој економској ситуацији.

Свака државна структура, свака категорија, било социјална или еснафска, мора имати некога у власти ко ће је подржавати. Ми немамо синдикат. Нажалост, синдикат је тај који би требало да буде заштитник обичних људи а он не функционише, радничке класе нема, растурена је. Остају ова удружења и ту је сада нешто учињено, али ја овај концепт закона о удружењима лично не подржавам из простог разлога што је смишљено уређен тако да три лица могу формирати удружење. У ствари, сврха је да се створи што више ситних удружења и на тај начин да се изгуби снага тог удружења. Није исто да ли једно удружење има 100. 000 чланова или десет чланова. Веома је битно да удружења буду бројно што јача, онда је и њихов утицај са тог аспекта већи. Па и кад нема свог представника у власти, а иза њега стоји педесет или сто хиљада нездадовољних гласача, такво удружење може да буде веомајако и утицајно. Мислим да то нашим људима, пензионерима и члановима породице, треба да буде јасно. Морају да имају јако удружење, што бројније. И морају да траже ослонца у једној партији да штити њихов интерес, да штити интерес те категорије грађана због чега су се заједно и удружили. Све остало је, да се народски изразим, млађење празне сламе. Наравно, овим не агитујем ни за ПУПС ни за било коју другу странку. Најбоље је да војни пензионери сами препознају свој интерес.

Разговарао: **Миладин Петровић**

Са Друге седнице Главног одбора УВПС

ОДЛУКЕ У ИНТЕРЕСУ ЧЛАНСТВА

Главни одбор је на последњој седници донео више одлука којима се штите интереси војних пензионера. Све чињенице говоре да су војни пензионери пред великим искушењима. Из ањихових леђа се постижу недопустиви договори. Они који би, по слову закона, требало да их заштите раде против њих. Чланови Главног одбора траже да се Удружење војних пензионера Србије енергично, на законит начин, томе супротстави.

Друга редовна седница Главног одбора Скупштине УВПС одржана је, 30. јула 2010, у Централном дому Војске у Београду. Седницу, којој је присуствовало 28 од укупно 33 члана Главног одбора, отворио је и њоме председавао председник УВПС Љубомир Драгањац.

Седници су присуствовали и вршилац дужности председника Надзорног одбора Неђо Крајновић, члан Надзорног одбора Скупштине Фонда СОВО, председник првостепене комисије Миле Глумач, из комисије за опоравак Др. Часлав Антић, главни и одговорни уредник листа „Војни Ветеран“ Миладин Петровић, представници општинских организација УВПС града Београда и три члана Надзорног одбора Скупштине УВПС: Милутин Пантелић, Милош Поповић и Звонко Михаиловић.

Осим усвајања записника са 1. седнице Главног одбора, Извештаја о раду и Пословника о раду на седници Главног одбора разматрани су проблеми који су настали по тужбама против Фонда СОВО ради наплате закинутог дела пензија за период од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године. С тим у вези на дневном реду је било и доношење одлуке у вези са поступањем чланова УВПС у органима Фонда за СОВО.

Такође, на дневном реду било је и доношење одлука: о Фонду солидарности за новчану помоћ општинским-градским организацијама УВПС; о плаћању трошкова путовања члановима Главног и Надзорног одбора УВПС за време доласка на седнице и друге облике ангажовања ових одбора и доношење одлуке о организовању централне прославе седамнаесте годишњице УВПС.

Под тачком разно расправљало се о двема информацијама: о конституисању Надзорног одбора УВПС и о предлогу Закона за измену Закона о ПИО.

За предложени дневни ред гласало је свих 27 присутних чланова Главног одбора (Вид Шарац дошао после треће тачке дневног реда). Једногласно, без расправе, усвојени су Записник са 1. седнице Главног одбора, Извештај о раду између две седнице и Пословник о раду Главног одбора.

Главни задаци између две седнице Главног одбора, како је истакнуто у Извештају о раду, били су: спровођење одлука које Главни одбор усвојио на 1.

Председник УВПС Љубомир Драгањац: Нема оправдања за подршку једном недопустивом „договору“

седници, проучавање и давање предлога за нова законска решења о социјалном осигурању војних осигураника, решавање статусних проблема војних пензионера.

У овом периоду председник УВПС присуствовао је Скупштини Удружења војних пензионера Црне Горе и уручио им плакету УВПС коју им је доделио Главни одбор УВПС. Такође, председник УВПС учествовао је на Изборној скупштини Фонда СОВО и 1. седници Управног одбора Фонда.

Договор иза леђа војних пензионера

Између две седнице сачињен је документ поводом договора Фонда СОВО и Првог окружног суда у Београду у вези решавања дуга по тужбама корисника војне пензије, који може да буде штетан по војне пензионере. Документ је достављен надлежним државним органима после расправе на 2. седници Главног одбора.

Органи Удружења у овом периоду проучавали су Закон о изменама Закона ПИО ради давања предлога за нова законска решења о социјалном осигурању војних осигураника. Затражили су мишљење од представника Владе о м-

гућности обрачуна и исплате пензија по новим одредбама Закона ако су повољнији од претходног. Циљ је да се утврди којој популацији војних пензионера (с обзиром на време одласка у пензију) је повољнији нови начин обрачуна пензија, да би се члановима УВПС предложило да поднесу захтеве за нови обрачун пензија.

У извештају се наводи да Министарство одбране није успело да реализације обећање око израде и издавања нових здравствених књижица, па ће се овера постојећих здравствених књижица вршити на досадашњи начин до 30. 3. 2011. До краја 2010. године вршиће се ажурирање података војних осигураника преко Фонда СОВО и команди гарнизона, па су војни осигураници обавезни да се одазову позиву ових органа и дају потребне податке.

Министарству одбране упућена је ургенција да се допуни Правилник о упућивању војних осигураника на рехабилитацију као и да се регулишу друга права из области здравствене заштите која имају цивили а војни пензионери немају. А Управи за војно здравство и Фонду СОВО достављен је захтев да се хитно склопе уговори са апотекама за издавање лекова војним осигураницима.

У периоду између две седнице, стам-

бени орган МО извршио је поделу станови, 18. јуна 2010, када је подељено укупно 22 стана, а 9. јула подељено је још 15. Од укупног броја додељених станови корисницима војне пензије додељено је 14, или 37,8 одсто.

По сазнању Дирекције за имовинско-правне послове РС, у септембру се очекује почетак изградње око 5.000 станови на локацији касарне Војвода Степа на Вождовцу, где ће Министарству одбране припасти 21 одсто или око 1.000 станови, чији се завршетак очекује у 2012. години. Такође, постоје индисије да ће се и у Нишу по истом принципу извршити изградња станови на локацији касарне Виктор Бубањ, чиме ће се бар донекле ублажити проблем решавања стамбених проблема КВП.

У периоду 1. 1. до 8. 7. 2010. године примљено је 912 захтева за једнократну новчану помоћ. Одржано је 38 седница комисија у Фонду СОВО на којима је решавано 1132 захтева за доделу помоћи. Од тога: позитивно је решено 793 а негативно 99 захтева. По жалби је решавано 26 захтева од којих је осам прихваћено а 18 одбијено. Затражена је допуна за 313 непотпуних захтева.

У оквиру треће тачке дневног реда, разматрани су проблеми који су настали по тужбама против Фонда СОВО ради наплате закинутог дела пензија за период од 1. 8. 2004. до 30.11. 2007. године.

Потпредседник Удружења Светомир Обренчевић упознао је чланове Главног одбора о састанку Радне групе Владе Републике Србије која треба да предложи начин измирења дуга војним пензионерима који је настао у периоду од 1.8. 2004. до 30.11.2007. године. Тада састанак, како је истакао Обренчевић, имао је припремни карактер. „Била је тенденција да се вратимо на почетак и да се утврђује да ли уопште имамо право на разлику у пензији за наведени период. Ми смо ово спорили чињеницама да смо добили решења да нам разлика припада а и судови пресуђују у нашу корист па овде нема дилеме да ли нам разлика припада или не. Договорено је да сви чланови радне групе доставе своје мишљење и предлоге за решавање дуга и да ће се радна група састати 18. 8. 2010. године како би донела став по овом питању“.

До 30.11.2010. застарева дуг!

Обренчевић је посебно истакао да, 30.11. 2010, застарева дуг од 1. 8. 2004. и ко не тужи до тада, касније му може бити одбијена тужба ако дужник оспори тужбу по основу застарелости.

Марко Неговановић оценио је да су ставови Удружења за Радну групу Владе Србије коректни и обухватају материју у целини. Он је рекао да је то правно питање а представља се као политички проблем. Постоји суд пресуђује у корист војних пензионера, поставио је питање:

да ли су средства обезбеђена? „Ово питам јер ако средства нису обезбеђена онда је јасно да нас неко намерно заобида. Уместо да се тражи ко је државу оштетио, проблем је пребачен на однос нас и државе. Предмет би требало да се врати држави да она тамо тражи кривца. Арсеновић је наш представник у Скупштини и он би о овом требало да проговори. Ми као база обавезујемо Косту да ово изнесе“, закључио је Неговановић. Славка Вешковић је подсетила присутне да је министар одбране недавно рекао да је за наш дуг 2004. године било паре а зашто није исплаћен он не зна.

Председавајући је упознао чланове Главног одбора да се „дуг плаћа из других средстава (допринос, опоравак, од пензија намењених људима који су умрли). Нисмо седели скрштених руку, анимирали смо Арсеновића и упознали др Кркобабића који је разговарао са председником Тадићем. Ми смо истакли да овај дуг не може да се пренесе у ПИО и да се мора исплатити пре преласка у ПИО 2011. године. Усмеримо се на решења, јер ми о овоме одговарамо пред чланством. Од првог дана ово оспорава Министарство финансија које и даље заступа ове ставове а њихов члан је председник радне групе Владе Србије“.

Душан Драгичевић је истакао да се војним пензионерима перманентно реактивира ово питање. А Светомир Обренчевић је рекао да је присутна и опструкција суда и да је ово питање актуелно за све: и оне који нису тужили, и који су тужили и оне који имају пресуде а нису наплатили.

Обрад Миленковић је приметио да се у документима не спомињу лица која нису тужила. „Суд у Нишу је до пре два месеца био оперативан. Али сада Фонд СОВО врши опструкцију. Имамо једног старијег члана који је изгубио решење а Фонд неће да му изда друго. Слажем се са Неговановићем да се покрене одговорност лица која су одговорна за штету која је учињена држави“, рекао је Миленковић.

Опструкција Фонда СОВО

„Интервенисали смо код Фонда СОВО за опструкцију а обратићемо се и МО. Можемо тражити одговорност, али то би требало да раде државни органи. Разочаран сам са понашањем активних војних лица у форумима, понашају се као да никада неће бити пензионери. Врши се ревизија решења о болести-дијагнозама, имамо јако болесних људи којима је проблем да поново иду на прегледе и претраге. Да ли смо ми проблем држави? Људима у државној служби и са платом од 50.000 месечно даје се помоћ а нама се оспорава и оно што нас следује. Нисам сигуран да ћемо на легалан начин ово обезбедити.“

Милован Лалић се заложио за то да се разговара са Управом која је претпостављена Фонду СОВО, па са Секто-

ром а затим са министром одбране. „Не бих могао подржати жесток наступ према институцијама већ да имамо флексибилан став“, истакао је Лалић.

Милоје Цветковић је напоменуо да акт који су добили општинске организације УВПС у вези са овим проблемом није добро урађен. Због тога, како је рекао, нису сви поднели тужбе. Напоменуо је да дуг (повишица) од 11,06 одсто застарева 1. 1. 2011. „Мислим да смо са протестима закаснили. Ако се Фонд СОВО тако по наша зашто би се Динкић другачије по нашао“, рекао је Цветковић.

Потпредседник УВПС Светомир Обренчевић објаснио је „да се објашњење које је достављено општинским организацијама УВПС односило на појединачна месечна застаревања дуга док нисмо имали решења, али сада када имамо решења која су донета новембра 2007. застаревање се рачуна од тада. Ми можемо тужити све и свашта али то не значи да ћемо добити, 11,06 одсто није признат дуг“.

Прочитај „Ветеран“ и дај га комшији!

Боро Гајић је истакао да је ово питање веома важно и да треба доћи до свих чланова и КВП који нису тужили. Предложио је да се следећи број листа „Војни Ветеран“ одштампа у више примерака и подели члановима. Такође је предложио да се лист, када се прочита, да другом лицу-комшији како би што већи број лица био обавештен о актуелним питањима. А такву напомену, рекао је Гајић, требало би истаћи на видном месту у „Ветерану“.

„Ја у Сомбору немам овај проблем јер су сви тужили и већина их је и наплатила. Све то смо урадили на основу упутства УВПС које смо добили и које је било одлично. Имамо појединачна које скупљамо да то ураде. Мора сваки наш колега да сазна за ово. Може да се иде и преко новина и да платимо новинаре из часописа са високим тиражима који ће то да објаве и тако ће то брзо доћи до наших људи. Ја сам то урадио на локалу у Сомбору. Документ који је понуђен јако је добар и предлажем да га усвојимо“, рекао је Саво Дринић.

Вид Шарац је изнео податак да је у његовој (Прокупље) организацији 76 одсто људи тужило. Али, после реизбора, судије се проглашавају ненадлежним у вези тужби војних пензионера. У његовој организацији 40 одсто лица поднело је захтев Фонду СОВО за усклађивање пензија (11,06 одсто) а њих 10 одсто је тужило.

Божидар Бабић је приметио да су чланови Главног одбора мало проширили тему. Подржао је све ставове који су упућени државним органима и Фонду СОВО.

После тога једногласно је усвојена Одлука о прихваташњу ставова који су упућени државним органима и Фонду СОВО

у вези договора директора Фонда СОВО и председника Првог основног суда у Београду. Једногласно је усвојена и Одлука о прихватању ставова који ће се упутити Радној групи Владе Србије у вези решавања дуга од 1. 8. 2004 до 30.11.2007. године.

Епилог једног „шароликог“ гласања

Четврта тачка - доношење одлуке у вези са поступањем члanova УВПС у органима Фонда СОВО изазвала је опсежнију расправу. О чему се ту, заправо, радило? Према званичном објашњењу Удружења, чланови Главног одбора упознати су били са Информацијом о одржаном састанку Управног одбора Фонда СОВО 9. јула 2010. На дневном реду су била питања: разматрање и усвајање записника 25. редовне седнице Фонда СОВО одржане 15. јуна 2010; доношење Одлуке о одобравању средстава за стамбено збрињавање и 3. тачка „разно“.

Материјал за 2. и 3. тачку дневног реда чланови Управног одбора добили су пре почетка седнице. То је био садржај позива за седницу.

Пре почетка рада по дневном реду прочитана је одлука Скупштине Фонда СОВО о именовању члanova, председника и заменика председника Управног одбора. Из УВПС именовани су: Божидар Бабић – заменик председника, Остоја Поповић и Драгиша Стевановић за чланове. Седници је присуствовао и председник УВПС Љубомир Драгањац.

Разматрање прве и друге тачке дневног реда било је без значајнијих примедаба.

На изненађење свих присутних, чланови Управног одбора су на почетку седнице добили пет материјала о којима Управни одбор треба да се изјасни и одлучује.

Први материјал односио се на састанак директора Фонда СОВО и председника Првог основног суда у Београду. Током расправе председник УВПС Љубомир Драгањац оштро је критиковао садржај извештаја сматрајући га неприхватљивим јер би то имало далекосежне последице на војне пензионере. Сличну реакцију изнео је и Божидар Бабић. Ипак, председник Управног одбора, на крају расправе, без обзира на оштро противљење усвајању овог акта (Драгањац, Бабић) одлучио је да Управни одбор гласа за његово усвајање. Од тројице члanova Управног одбора из УВПС, Бабић је био „против“ а Поповић и Стевановић су гласали „за“.

На седници Главног одбора, учествујући у расправи о овом питању, Драгиша Стевановић је, пре свега, истакао свој успешан рад у Општинској организацији УВПС Чачак за који је добио многобройна признања. Успео је, како је рекао, да се наметне градским организацијама и до принео је да УВПС буде веома цењено у граду Чачак.

ДНЕВНИЦЕ И НАДОКНАДЕ

Главни одбор УВПС донео је и одлуку да се члановима Скупштине УВПС и Главног одбора, када на седнице ових органа путују ван места пребивалишта, исплаћује дневница. Одлучено је такође да се члановима Надзорног одбора Скупштине УВПС и члановима Издавачког савета листа „Војни ветеран“ исплаћује дневница за време ангажовања ових органа ако ангажовање траје дуже од 10 часова дневно.

Члановима Скупштине УВПС, Главног и Надзорног одбора Скупштине УВПС следије накнада трошкова јавног превоза при доласку и повратку са седница Скупштине односно Главног одбора а члановима Надзорног одбора Скупштине УВПС следију стварни трошкови доласка јавним превозом, смештаја у месту рада и повратка у место пребивалишта.

Надокнаду трошкова члановима Главног одбора вршиће општинске-градске организације УВПС које су их предложиле за члана Главног одбора УВПС и чије интересе заступају у Главном одбору.

Извршни одбор Главног одбора ће вршити рефундацију ових трошкова општинским организацијама УВПС које на име члanova имају месечни приход у износу до 800 бодова по вредности бода по којем се врши обрачун пензија.

Надокнаду члановима Скупштине УВПС, Надзорног одбора Скупштине УВПС и Издавачког савета листа „Војни ветеран“ вршиће Извршни одбор.

Износ дневнице је 1.500,00 динара. Стављена је се ван снаге ранија одлука број 149-5 од 25. 6. 2009. године.

Екипа „Војног ветерана“

вати у року до 90 дана од донетих решења и да ће бити средстава за исплату пензија. Дата је гаранција да ће се средства обезбедити за дуг и пензије. Када је дошло гласање узео сам у обзир да је у задње време изјављивано да је са Фондом СОВО успостављена добра сарадња, да она иде узлазном линијом, да је министар одбране дошао у УВПС... Ценио сам да је директор Фонда добио сагласност УО да иде на овај састанак.

Мислим да је проблем што мисмо на време изграђивали наше ставове. У претходном ГлОд више пута смо разговарали о овом проблему и донели одлуку, да на све састанке треба да идемо припремљени а овога пута није био случај. Делом прихватам одговорност али ту одговорност треба да поделе и други. У наредном периоду на све седнице требамо ићи припремљени и да нам се ово више никада не деси. Моји мотиви су били ти и што су моји предлози од раније прихваћени.

„Мени је жао што ћу морати нешто да кажем. Ово излагање ме је успавало. Питање је било да објасни зашто је гласао. Ако се није добио материјал како се уопште разматрало. Ово морамо на старту рашичити и ГлОд мора да се изјасни да ли и даље могу да буду у УО. Својим објашњењем не делује ми убедљиво“, рекао је између осталог Милоје Цветковић осврћући се на Стевановићево излагање.

„Материјале за седницу“, објаснио је Остоја Поповић, један од тројице члanova УО из УВПС, „добили смо седам дана пре седнице, али само за прве две тачке дневног реда. Под 3. тачком дневног реда разно било је ово питање. Нисмо се састали јер по прве две тачке се није имало шта усаглашавати. За тачку разно материјал је подељен на седници. Нисам стигао све да прочитам. Прихватам одговорност за своје гласање и прихватићу вашу одлуку“.

„Када смо добили материјал тражио сам да се не расправља о овом материјалу и наша је грешка што нисмо отишли. Гласао сам против прихватања ове информације. Убудуће морамо усаглашавати ставове са интересима УВПС и јединствено наступати“, изнео је своје виђење Божидар Бабић, заменик председника УО, који је на поменутој седници гласао против.

Председник Извршног одбора Зоран Вучковић објаснио је да је на састанку УО био и председник УВПС који је у дискусији нагласио да је за УВПС поменуто решење неприхватљиво. Заменик председника УО, који је из редова УВПС, та које је изразио неслагање са овим документом. Остали члanova УО из редова УВПС су морали следити ове ставове и ту нема дилеме и изговора. Ми на ИзОд смо осудили ово понашање и на седници ИзОд Поповић је поднео оставку на чланство у УО. На састанку са председником УВПС усмену оставку су поднели и Драгиша Стевановић и Остоја Поповић. Сада је у дискусијама нису поменули. Мој је

став да се ставови председника УВПС и заменика председника УО морају уважавати јер они заступају интересе УВПС“.

Обрад Миленковић је изразио сумњу да је ту, можда, умешана политика. Предложио је да се ова двојица чланова УО „повуку“ и да се изаберу други чланови УО. Предложио је да један буде из Градске организације УВПС Ниш.

Боривоје Гајић је упитао: ако су Стевановић и Поповић дали оставке, зашто то не понове и у току расправе? На то је реаговао Драгиша Стевановић рекавши: „Оставку сам поднео у ситуацији када је председник УВПС рекао да један од нас двојице треба да поднесе оставку“.

„Јесу погрешили, али имамо два члана који су добро радили па да их опомнемо и нека остане на овој критици“, предложио је Светомир Обренчевић, потпредседник УВПС. А након тога преддавајући је рекао: „Ми смо у тачки 3. дневног реда усвојили документ у којем смо написали да је договор неприхватљив и да је то кривично дело. Јавио сам се за реч на седници УО Фонда за СОВО да бих истакао шта је за УВПС прихватљиво а шта не. Нису дискутовали па сам са њиховим гласањем био изненађен. Ја не оспоравам ни једну вредност ових људи. Овде су ствари потпуно јасне и о овоме се није требало гласати. По мени нема оправдања за ово. Једно је решење да поднесу оставке а друго да их опомнемо“. За реч се затим јавио Др Часлав Антић предложивши и треће решење – опозив.

Главни одбор је, после расправе, доносио одлуку о опозиву Драгише Стевановића са дужности члана УО Фонда СОВО. У образложењу одлуке стоји да је господин Драгиша Стевановић, као члан Управног одбора Фонда за СОВО из УВПС, 9. 7. 2010, на седници УО Фонда СОВО гласао за усвајање Извештаја са састанка директора Фонда СОВО и ВД председника Првог основног суда у Београду на коме је договорено усклађивање динамике окончања судских поступака по тужбама КВП са финансијским могућностима Фонда СОВО. За прихватање овог извештаја господин Драгиша Стевановић је гласао и поред ставова које је изнео председник УВПС - да су решења предвиђена извештајем неприхватљива за КВП који су покренули судски спор и да није примерено да се тужени договора

НОВИ ПРАВИЛНИК О ДОДЕЛИ СТАНОВА

На информисању у ВВПШ министар одбране господин Шутановац изнео је податак да је у изради нови Правилник о додели станова који ће по његовој одлуци бити завршен у септембру а биће, како је рекао, повољнији за коначно решење стамбеног питања војних пензионера.

ЦЕНТРАЛНА СВЕЧАНОСТ У НИШУ

На основу Статута УВПС, а у циљу благовременог организовања обележавања седамнаесте годишњице од оснивања УВПС, Главни одбор Скупштине УВПС доносио је одлуку да се централна свечаност одржи, 16. септембра 2010, у Дому Војске Србије у Нишу са почетком у 12.30 часова.

Предвиђено је да се свечаност организује по посебном програму којег ће сачинити Извршни одбор Главног одбора и Градски одбор УВПС Ниш. Тим поводом одржаће се свечана академија. Пре академије одржаће се 3. седница Главног одбора на којој ће бити донета одлука о додели признања.

Предвиђено је да свечаности присуствују сви чланови Главног и Извршног одбора, председник Скупштине Фонда СОВО, председници општинских – градских организација УВПС, представници Војске Србије и МО, представници органа градске власти Ниша, представници удружења са којима се успешно сарађује и масовно чланови УВПС из Ниша, Прокупља, Алексинца, Књажевца и Лесковца.

За извођење културно-уметничког програма предвиђено је да се ангажују наши познати уметници.

Трошкове свечаности за своје чланове сносе општинске – градске организације УВПС. Извршни одбор организоваће централизовано превожење за учеснике прославе из Београда и других градова који гравитирају према Београду.

Обележавање 17. годишњице УВПС у општинским и градским организацијама организоваће се после ове прославе.

са судом о начину решавања судског спора без сагласности тужиоца.

У образложењу се, такође, истиче да је Главни одбор Скупштине УВПС више пута доносио одлуке да чланови УВПС у органима Фонда СОВО морају гласати за ставове и мишљења КВП јер њих заступају у органима Фонда СОВО, што у овом случају није испоставано.

Један опозив и једна оставка

Са 16 гласова „за“ и 10 гласова „против“ одлучено је да се Драгиша Стевановић опозове са дужности члана УО Скупштине Фонда СОВО. Такође, већином гласова одлучено је да се усвоји оставка Остоје Поповића на дужност члана УО Скупштине Фонда СОВО.

Главни одбор доносио је и нацрт одлуке о фонду солидарности за новчану помоћ општинским и градским организацијама УВПС.

Средства Фонда се, према овом нацрту, обезбеђују издвајањем пет одсто од наплаћене чланарине. Њима рукује и располаже Извршни одбор у складу са одредбама ове одлуке. Предвиђена су искључиво за новчану помоћ општинским организацијама, и то у следећим случајевима:

-За подмирење ванредних трошкова насталих елементарним непогодама или догађајима који се нису могли спречити (виша сила);

-Ако су трошкови општинске - градске организације УВПС за закупњину просторија, грејање, електричну енергију и ПТТ већи од 70 одсто прихода те организације;

-Ако општинска - градска организација УВПС, због малог броја чланова (испод 150) не може из припадајуће чланарине подмиривати трошкове својих редовних активности.

Износ додељене помоћи, како стоји у одлуци, не може бити већи од разлике укупних годишњих расхода и редовних прихода.

Новчана помоћ се додељује једном у току године, а исплаћује квартално, изузев у случајевима више сile, како је то регулисано овом одлуком.

Општинска организација која сматра да испуњава услове за доделу новчане помоћи доставља Извршном одбору Главног одбора протоколисан захтев, са доказима за чињенице на којима се захтев заснива. Извршни одбор захтеве за доделу новчане помоћи решава по реду пристизања, образложеном писаном одлуком.

Подносилац захтева који није задовољан одлуком може поднети приговор Главном одбору Скупштине УВПС у року од 8 дана. Одлука Главног одбора по приговору је коначна.

Додељена новчана помоћ је бесповратна.

Већином гласова одлучено је да се нацрт ове Одлуке о формирању фонда солидарности упути општинским организацијама УВПС на давање мишљења и предлога.

Једногласно је усвојен предлог да се обаве консултације за избор два члана УО Скупштине Фонда СОВО.

Неђо Крајновић обавестио је Главни одбор да је извршено конституисање Надзорног одбора Скупштине УВПС и да је он изабран за председника Надзорног одбора. А потпредседник Удружења Светомир Обренчевић информисао је чланове Главног одбора са новинама предвиђеним предлогом Закона о изменама Закона о ПИО.

Одуговлачење исплате дуга војним пензионерима

СТРАЗБУР – ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ

Министарство финансија, позивајући се на закључак Владе Србије од 9. маја 2008. године, који се односи на начин решавања дугова корисницима војне пензије, предложило је 10. јуна ове године УВП да одреди три члана који ће, у оквиру одговарајуће радне групе, учествовати у припреми прописа о „начину, поступку и динамици исплате обавеза према војним пензионерима“. Требало је, dakле, да протекне више од две године да би се приступило организовању радне групе, мада је то, после закључка Владе, могло да се обави за само неколико дана. Коинциденција или не, више од две године протекло је и од дана када је УВП поднело Уставном суду Србије иницијативу за покретање оцене законитости незаконите Одлуке о усклађивању војне пензије, чији је аутор Министарство одбране. И у једном и у другом случају, реч је, очигледно, о недопустивом пролонгирању спровођења у живот правичног решења, чиме се грубо нарушавају неспорна права корисника војне пензије.

Подсећања ради неопходно је истаћи да овај предлог Министарства финансија о формирању радне групе не представља никакву новину у вези са доношењем решења о начину исплате дуга војним пензионерима. Маја месеца 2008. године, наиме, како стоји у горе наведеном

допису Министарства финансија, такође је планирано формирање радне групе на чијем је челу био тадашњи министар финансија, данашњи премијер, Мирко Цветковић. Војни пензионери, не без разлога, оправдано страхују да и овогодишња новоформирана група не доживи судбину своје претходнице из 2008. године.

Министарству финансија и Уставном суду Србије, придружили су се, нажалост, и правосудни органи који годинама отежу са доношењем пресуда у вези са тужбама које су корисници војне пензије појединачно подносили, захтевајући да им се исплате законом припадајуће припадлжности. Истине ради, међутим, ваља рећи да је донесен један број пресуда у корист војних пензионера, али да је, у ствари, реч о занемарљивом броју који оправдано води на помисао да се ради о свесном и планском одуговлачењу исплате. Извесно је, с тим у вези, да већина пензионера, наставе ли судови досадањим темпом са доношењем решења, неће дочекати да на својим текућим рачунима угледају цифру суме коју им држава Србија дугује. А цифра тог дуга, који се приликом настајања кретао у подношљивим границама за државни буџет, данас заиста делује застрашујуће.

Процена, незванична додуше,

указује да је око 30.000 војних пензионера пресавило табак подносећи тужбу против сопствене државе која на све могуће начине настоји да проток времена „поједе“ дугове. Ваља, наиме, имати у виду да су потраживања војних пензионера која су у прво време износила нешто више од 4 милијарде динара, нарасла данас на близу 9 милијарди. По оној народној „појео вук магарца“, нико за тај улудо бачен новац неће бити санкционисан, мада се свуда у свету кривци за слична недела позивају на кривичну одговорност. Нарастајућа разлика од близу пет милијарди, и то ваља рећи, производ је камата, судских и других административних трошкова, насталих „заслугом“ људи у прошлој и актуелној влади.

Имајући све то у виду, војни пензионери који су наивно веровали лажним обећањима, оправдано с неверицом гледају на најновији позив Министарства финансија за образовање радне групе чији ће задатак бити да изнађе решење за исплату заосталог дуга војним пензионерима. Држава тиме, како резонује знатан број пензионера, не само да купује време како би наступила застарелост, већ и да на неки начин оправда застоје у вези са поднетим тужбама. Таквим резоновањима иде у прилог и (не)реаговање Уставног суда Србије који никако да пред својим већем разастре више од две године иницијативу УВП. Како у наведеним условима треба да се поставе оштећени војни пензионери?

Случај мајора ЈНА Бранимира Ђокића, који је заштиту за остварење својих права затражио од Суда за људска права у Стразбуру, прави је одговор на ово питање. Наведени суд, коме се мајор Ђокић обратио, утврдио је да је оптужена Федерација БиХ прекршила Конвенцију о људским правима и на основу тога донео пресуду да мајору исплати 65.000 евра. Федерација се, после пресуде, нашла у небраном грожђу јер прети опасност да сличну тужбу у Стразбур упути још 20.000 оштећених војних пензионера. Поздрављајући ову одлуку суда, бројни војни пензионери Србије сматрају да треба следити пример мајора Ђокића. Помоћ се у том смислу очекује од руководства УВП које је у више наврата, на изборним скupштинама и другим скуповима, наговештавало такву могућност. Крајње је време, и погодан тренутак, да ћелни људи удружења отворено пред надлежним државним органима наступе са захтевом да се питање исплате дугова под хитно измири, или, ако је то из било којих разлога немогуће, такође под хитно, „пресавије табак“ и упути га на адресу Суда за људска права у Стразбуру.

Р. Р.

Последњи чин у реформи Војске Србије

РЕШЕЊА С ПУНО НЕПОЗНАНИЦА

Како ће војна реформа у Србији утицати на борбену способност државе, да ли ће помоћи у борби за очување Косова и Метохије, на крају крајева, како ће се одразити на статус војника у српском друштву?

Од 1. јануара 2011. године сuspendује се општа војна обавеза у Србији, први пут у последњих 200 година, а најдубља реформа од времена краља Милана приводи се крају. Са првим даном наредне године Војска Србије имаће 30 000 припадника, од тога 11 000 професионалних војника и 2000 младића на добровољном одслужењу војног рока. У случају рата, или у некој другој кризној ситуацији, позиваће се Активна резерва која броји 35 000 људи. Укупан војни потенцијал Србије, дакле, износиће 65 000 припадника Војске, плус јединице полиције и жандармерије. Поред тога, у крајњем случају, могу бити позвани и остали грађани на испуњавање војне обавезе у одбрани земље.

Реформа је део реорганизације и професионализације, а тиме и смањења, војски на Балкану под пресудним утицајем НАТО пакта, а Србија је последња у овом делу Европе која уводи професионалну војску. Истина у Европи постоје примери озбиљних армија које су задржале општу војну обавезу, попут Немачке и Русије, али на Балкану су готово све државе пошли путем професионализације.

Процес је започет одмах после 2000. године када су одлуком Народне скупштине амнистирани од кривичне одговорности сви они који су до тада избегли војну обавезу. Уследила су потом два скраћења војног рока, прво са 12 на 9 месеци, а потом са 9 на 6 месеци. Истовремено је уведена и могућност цивилног служења, односно бесплатног рада у цивилној установи у месту становиња, 8 сати дневно, али три месеца дуже од служења регуларног војног рока. Цивилно служење је углавном било слабо контролисано и често се претварало у фарсу. Уз то, још два пута су амнистирани они који су избегли и овакву војну обавезу, последњи пут почетком 2010. године. Таквим мерама служење војног рока практично је било добровољно већ

10 година и сада је то стање формализовано и додатно ограничено на 2000 војника.

Међутим, овакво решење има читав низ мана и непознаница. Прво, колико је овако малобројна Војска способна да гарантује безбедност грађана, поготово када се има у виду карактер ратова који су вођени на Балкану последњих деценија и несигурност граница везаних за статус Косова и Метохије. Друго, није јасно ни да ли је овакав систем дугорочно одржив. Активна резерва, која је предвиђена до броја од 35 000 војника сада се лако може попунити јер је огромна већина становништва одслужила војни рок, али за 10 до 15 година тај број ће морати да се попуни само из оних 2000 добровољаца који у две класе дају 4000 регрутата годишње. Такође, шта ће тада значити могућност позива на оружје свих осталих грађана, у случају нај-

горе опасности, када готово нико од њих неће имати никакво војно искуство.

Треће, какав ће углед таква Војска имати у народу. До сада је општа војна обавеза изједначавала ова два појма, народ је био Војска, а Војска је била део народа. Из овога је произишло високо поверење становништва у Војску која се у свим истраживањима јавног мњења налазила на првом или другом месту. Сада војник постаје занимање, попут службе полицијаца, или ватрогасца и наредне године и деценије показаће да ли ће успети да се одржи још увек позитиван став грађана Србије. Очекивани пад угледа Војске у народу делимично ће успорити навика из прошлости да се Војска доживљава као чувар државе а полиција као чувар власти. У досадашњим полемикама указивало се да професионална армија може постати нова преторијанска гарда, отуђена од народа.

Конечно, занимљив је и политички момент у коме се последњи чин реформе спроводи. Из врхова власти упорно је наглашавано да ће питање Косова и Метохије бити решавано свим дипломатским средствима, док војно решење не долази у обзир. Самим тим, последња карта дипломатије, војна претња, је искључена. Сусペンзија опште војне обавезе, у тренутку заоштравања косовског питања, јасан је сигнал да Србија не напушта политику одрицања од употребе силе. Колико је то добар избор у предстојећем дипломатском натезању, тема је за посебну дискусију.

М. Пејовић, "ГР"

Наша војска је увек била народна војска: детаљ са славе града Београда

С Божидаром Бабићем о војничком путу и садашњем положају војних пензионера

САМО СЛОЖНИ МОЖЕМО ЗАШТИТИТИ СТАТУС

Бабић сматра да би било веома добро да се војни пензионери, према здравственим могућностима, у што већем броју укључе у рад Удружења и да не чекају да им њихове проблеме решава неко други.

Животни пут генерал-пуковника у пензији Божидара Бабића не разликује се много од пута његових вршњака, посебно оних који су решили да једу војнички хлеб и доживе све лепоте и тешкоће војничког живота. „Путеви одрастања, образовања, васпитања и изградње личности“, прича генерал, „јесу били различити, али наша опредељења, када је у питању позив официра, била су иста; радили смо један од најчаснијих послова у служби државе коју смо много волели. Ја сам само један од њих, нипочему бољи ни значајнији од других.“

Бабић је рођен у предвечерје Другог светског рата, у малом али по много чему великом селу Гостиљу, у општини Даниловград (Црна Гора) од угледних родитеља Живка и Јелице, у бројној породици. Од малих ногу суочио се са тешким животом и немаштином али никад га, каже, није напуштала нада у боље сутра. У Другом светском рату, Божидаров отац и сестра били су у партизанима, а мајка са четворо мале деце доживљавала је тортуру италијанских окупатора и четника. Срећом, преживели су рат а онда су колонизирали у Војводину (Бачка, Црвенка). Породица је тада, због школовања и селидбе, расута на све стране.

Прва сазнања о животном опредељењу, Божидар је добио од брата од стрица Рада који је тада био у војној академији. Блиставу војничку каријеру почео је од средње војне школе, наставио у Академији КоВ а затим је, кроз рад, завршио школу усавршавања, командно-штабну академију и школу народне одбране.

У току официрске каријере Бабић је прошао дужности командира, команданта батаљона, наставника у војним школама свих нивоа, команданта бригаде, и разне дужности у Генералштабу. У последњој деценији десетог века, свакако и најтежој, био је министар одбране Републике Црне Горе и дуго година командант Друге армије Војске Југославије. Дуги, четрдесет двогодишњи Божидаров радни век обележен је великим радом и залагањем а тај рад је и награђен. Три пута је ванредно унапређиван стигавши до чина генерал-пуковника а у каријери је добио много награда и одликовања.

Бабић каже да се у својој војничкој каријери увек трудио да заштити људско достојанство сваког појединца и да, што је могуће објективније, вреднује њихов рад. Вели да је поносан што је живео и радио у једној лепој земљи и јакој и организованој војсци. А највеће му је задовољство „што свакоме може људски погледати у очи“.

Генерал је пензију дочекао као једну нормалну животну фазу у људском веку. Са супругом је, вели, помагао деци да стану на ноге и буду људи, и задовољан је с оним што су постигли. А после је највећу пажњу посвећивао унуцима.

У Удружењу војних пензионера Србије Бабић се, како каже, укључио да би са колегама, макар мало, доприносио заједничким напорима - да се побољша ни мало завидан статус војних пензионера.

Према његовим речима, „Удружење војних пензионера Србије изразило је у веома јаку организацију, формирало је по закону о удружењању, има свој статут и друга акта потребна за рад и органе по читавој дубини организације у целој Србији. Има врло интензивну сарадњу са удружењима војних пензионера Ре-

публике Српске и Црне Горе.“

Бабић каже „да је председник Удружења, господин Љубомир Драгањац, у последњих неколико година, дао огроман допринос афирмацији Удружења. Нарочито је доприносио побољшању комуникације између Удружења и институција система“.

Удружење је, каже Бабић, водило веома озбиљну политику да се заштите интереси војних пензионера; радио је одговарајуће студије са предлозима и упућивало их надлежним државним органима, али, нажалост, то код њих није нашло на разумевање.

„Мени је несхвательиво да Влада као надлежни државни орган, не поштује и две године не решава оно што је сама написала у Закону о Војсци Србије. Не решава тај фамозни дуг који је настао због тога што Министарство одбране са Владом није нашло решење да се исплати на време. А било је много начина да се то реши, како је то учињено са цивилним пензионерима пре неколико година. Овако, држави је натоварен велики број тужби а дугови се са затезним каматама повећавају. Најновији потези органа који морају да реализују овај дуг, изгледа воде ка томе да више погоршају решавање овог проблема (пролонгирање)“.

Мишљења да се то не може брзо исплатити, јер нема новчаних средстава, каже Бабић, крајње су некоректна према војним пензионерима. „Избацили су нас из Министарства одбране, али ништа нису учинили да нас сместе тамо где су заштитали. По прописима наше владе, нисмо ни на небу ни на земљи! Посебна је прича о томе да су наши мудраци (војни) били гласни заговорници да се пензионери изместе из Министарства одбране, иако знају да су у преко 90 одсто земља света војни пензионери при министарству одбране“, истиче Бабић.

Он сматра да Министарство одбране сноси пуну одговорност што се и даље продубљава јас међу војним пензионерима. Каже да су својим „стручним“ радом довели до тога да има четири категорије војних пензионера! А ту су и многа друга нерешена питања.

Бабић мисли да би било веома добро да се војни пензионери, према здравственим могућностима, у што већем броју укључе у рад Удружења и да не чекају да им њихове проблеме решава неко други. „Ти други смо ми и без наше муке и великог залагања, наши проблеми неће бити решени. За наш статус морамо сами да се изборимо. Укључивање нових људи, који ће бити носиоци рада у Удружењу и његовим органима, сигурно ће довести до бржег и квалиитетнијег решавања бројних проблема. И још једно: Удружење је добровољна организација и не би требало међусобне односе уређивати по војним начелима. Сви људи су исти, без чинова, без положаја, све са истим циљем да се боримо за побољшање нашег статуса“, каже Бабић.

М. Петровић

Договор Министарства одбране и града Ниша

ГРАДУ КАСАРНЕ, ВОЈСЦИ СТАНОВИ

Споразум ће обрадовати и око 300 бескућника, а у првом реду војних пензионера, који живе у граду на Нишави, а немају кров над главом

Договором између Министарства одбране и локалне самоуправе у Нишу, град Ниш ће добити на коришћење 175 хектара површине на коме се сада налази касарна „Буњањски хероји“. За узврат, граде Ниш се обавеза да Министарству одбране уступи 21 одсто бруто површине изграђених станова на локацији поменуте касарне у року од пет година.

Град Ниш се такође обавеза да авансно пренесе 32 стана у власништво Министарства одбране. Ово решење о размени непокретности са Министарством одбране, усвоило је Градско веће, а потврдила га и Скупштина града Ниша.

Нема сумње у то да ће овај споразум обрадовати око 300 бескућника, а у првом реду војних пензионера, који живе у граду на Нишави, а немају кров над главом. Такође, овај споразум ће допринети да се већем броју професионалних војних лица реши стамбено питање које им следује према броју чланова породице.

Градоначелник Ниша Милош Симоновић, рекао је новинарима да се Градска управа обавезала да у року од 10 година реши питање експропријације земљишта на периферији града, на коме ће бити проширена садашња касарна „Комрен“.

Како смо сазнали, представници Министарства одбране и Града Ниша, воде преговоре о заједничком улагању средстава у реконструкцију Дома војске у центру Ниша, који би требао да постане конгресни центар - једини на територији Југоисточне Србије.

Како је рекао градоначелник Ниша Милош Симоновић, уступањем земљишта на аеродрому, отвара се могућност за почетак изградње највећег карго центра у овом делу Европе, што ће допринети запошљавању већег броја Нишлија, као и добијање прихода за побољшање материјалног положаја грађана Ниша, који се сада налазе на најнижој лествици по питању пријема плате од свих градова у Републици Србији.

Ранко Бабић

ПОМОЋ ДЕЦИ

На основу расписаног Конкурса марта 2010. године од стране Скупштине општине Крушевача за финансирање пројекта друштвених и невладиних организација, Општински одбор је израдом пројекта „Помоћ деци палих бораца и ратних војних инвалида“ обезбедио право на доделу новчане помоћи од 90.000 динара за те сврхе.

Сачињен је Уговор у ком је прецизирano да се назначени износ искористи за финансирање наведеног пројекта, куповином књига и школског прибора за тридесет двоје деце.

Поводом почетка школске 2010/2011 године, а сходно Плану рада за 2010. годину, Општински одбор УВП Крушевца, у просторијама Удружења старосних пензионера у Крушевцу, приредио је пријем деци палих бораца и ратних војних инвалида.

Овај свечани скуп својим

присуством увеличали су представник СО Крушевца господин Горан Радомировић, и скоро сви чланови Општинског одбора.

На самом почетку свечаности, ученике и родитеље поздравио је председник Удружења Ђурђе Радмановац, пожелеvши деци срећан полазак у школу, пуно успеха у учењу и добро здравље, а представнику СО Крушевач се захвалио што је нашао времена да се одазове овој свечаности, а посебно што је личним ангажовањем утицао да се Општинском одбору УВП Крушевач доделе средства у износу од 90.000 динара.

Децу и родитеље, такође је поздравио и пожелеo им све најлепше и господин Горан Радомировић, обећавши им да ће Скупштина општине Крушевач и даље улагати у будућност.

А. Симоновски

МИТРОВЧАНИ У БЕОГРАДУ

У организацији Општинског одбора УВП Сремске Митровице, 17. јула ове године, војни пензионери су, у сарадњи са цивилним пензионерима, приликом једнодневног излета, посетили гроб недавно преминулог Патријарха Павла, манастир Раковицу, Авапски торањ, Храм Светог Саве и Музеј ваздухопловства на Сурчинском аеродрому.

По лепом и сунчаном дану кренули смо из Сремске Митровице у правцу Раковице. Око девет часова, стигли смо испред манастира, те се упутили у обилазак гроба Патријарха Павла, поклонили се његовој величини и потом обишли унутрашњост манастира, оставши задивљени његовом лепотом и срећеношћу.

Уз обавезну вожњу лифтом, уживали смо десетак минута у

предивним погледима са врха Авапског торња. Пуни задовољства виђеним, кренули смо са Авапе на Врачар, где смо обишли такође велелепни објекат Храм Светог Саве, који плени лепотом и величином. После разгледања околине и унутрашњости, упутили смо се на аеродром „Никола Тесла“, где нас је на улазу у Музеј ваздухопловства дочекала кустос музеја госпођа Мирјана Новаковић, те нас детаљно информисала о поставки музеја као и његовим експонатима.

По обиласку музеја срећни и задовољни организацијом излета, пуни утисака виђеног и доживљеног, тог дана вратисмо се у Сремску Митровицу, уз дозвиђења и хвале члановима одбора, до идућег излета.

Предраг Добић

Одјеци једне пресуде у Стразбуру

ЧЕКА СЕ ЕПИЛОГ

После шест година суђења у Стразбуру, а пре тога још скоро десет година пред судовима у БиХ, Европски суд за људска права одлучио да држава БиХ мора у року од три месеца да исплати Бранимири Ђокићу на име дискриминације због повреде права на имовину 60.000 евра материјалне штете, затим 5.000 евра на име нематеријалне штете и 200 евра на име трошкова вођења поступка. Пресуду је донело седмочлано судско веће састављено од судија из Велике Британије, Малте, Босне и Херцеговине, Исланда, Албаније, Словачке и Молдавије.

Да ли је пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру у случају пензионисаног официра некадашње ЈНА Бранимира Ђокића шамар правосуђују Босне и Херцеговине и да ли ће по основу те пресуде многи обесправљени повратити своју имовину, питање је које ће врло брзо добити правни епилог. Ђокић је, наиме, после шест година вођења поступка у Стразбуру, добио првостепену пресуду против БиХ, према којој је држава дужна да му исплати одштету за власништво над стапом у Сарајеву у којем је некада живео.

То је прва пресуда суда у Стразбуру против неке од држава насталих на простору бивше СФРЈ у корист грађанина који је, подношењем представке, тражио заштиту права гарантованог Европском конвенцијом за заштиту људских права.

Делотворност и значај пресуде су дугорочни. Њеном правоснажношћу она постаје део укупних одлука које је донео Европски суд у Стразбуру. Познато је да се на том суду одлуке доносе на основу Европске конвенције за заштиту људских права и судске практике настале у њеној примени. То значи да ова пресуда постаје део материјалног права, не цитира се члан неког закона као што се то ради у континенталном праву, већ се у сличним случајевима позива на одређену пресуду, којом је одлучено у односу на слично чињенично стање.

У случају правоснажности пресуде, она може да буде преседан не само за одлуке које су биле предмет овог одлучивања, него и за неке будуће односе који могу да настану у било којој држави у надлежности

Европски суд за људска права у Стразбуру

Европског суда у Стразбуру. Да ли ће и остали, пре свега бивши припадници Војске, који су имали станове у тим државама до распада Југославије, остварити своје право, зависи од тога да ли су претходно искористили сва правна средства која су им правни системи тих држава оставили као могућност при решавању оспореног права на својину - истиче адвокат Небојша Станковић.

Пред судом у Стразбуру се водијо седам сличних поступака, док „улазницу“ за Стразбур чека још 228 људи који су ицрпили сва правна средства своје државе и тренутно чекају одлуку Уставног суда БиХ. Реч је, углавном, о судским процесима које бивши припадници Војске воде против **те државе** тражећи да им се врати власништво над становима у којима су живели до почетка рата у БиХ.

Бранимир Ђокић, некадашњи официр ЈНА и касније Републике Српске, стан у Сарајеву напустио је у пролеће 1992. године када је почeo рат у Босни и Херцеговини. Након потписивања Дејтонског споразума неуспешно је покушавао да поврати

своју непокретну имовину.

Након што је и највиша судска инстанца у БиХ одбила његов захтев, односно када је искористио и последњу правну могућност да право на стан оствари у БиХ, преостало му је само још да се обрати суду у Стразбуру. Тако је 2004. године поднео представку и покрену поступак пред Европским судом за људска права који је трајао у првом степену све до 27. маја 2010. године.

После шест година вођења поступка Европски суд одлучио је да држава БиХ мора у року од три месеца од дана правоснажности да исплати Бранимири Ђокићу на име повреде права на имовину 60.000 евра материјалне штете, затим 5.000 евра на име нематеријалне штете и 200 евра на име трошкова вођења поступка. Такође, суд једногласно налаже да ће се, ако новац не буде исплаћен у наведеном року, каматна стопа повећати. Пресуду је донело седмочлано судско веће састављено од судија из Велике Британије, Малте, Босне и Херцеговине, Исланда, Албаније, Словачке и Молдавије.

- Као основ представке суду у Стразбуру истицали смо повреду права на имовину, затим повреду права на фер и правично суђење, имајући у виду рокове у којима се поступак водио у Босни и Херцеговини, али и повреду права на делотворни правни лек и права на мирно уживање стана и имовине, имајући у виду члан 14. Конвенције, као и члан 1. Протокола 1. Европске конвенције о заштити људских права - истиче адвокат Небојша Станковић из Ниша, који је заступао Бранимира Ђокића против БиХ пред судом у Стразбуру.

Да би се случај коначно завршио неопходна је пресуда другостепене инстанце. С правне тачке гледишта за очекивати је да БиХ поднесе формалну жалбу без обзира на то што надлежни у тој држави истичу да Босна и Херцеговина мора да поштује одлуке Европског суда у Стразбуру.

Ускоро ће се показати да ли ће правоснажна пресуда у овом случају постати преседан на основу ког ће се разрешити слични случајеви и многих других лица којима се након распада некадашње Југославије оспорава право на власништво над некретнинама. Може се очекивати да ће већина од 228 предмета који се воде пред Уставним судом БиХ добити сличан епилог. Према сазнањима адвоката Станковића, око 30 одсто случајева воде бивша војна лица која сада живе у Србији.

Не треба занемарити ни чињеницу да је број оштећених далеко већи. Наиме, у судовима БиХ у поступку је око 12.000 случајева за остваривање права власништва, који се тренутно воде у другостепеном поступку и чекају епилог. Слична је ситуација и у суседној Хрватској, где се тренутно води око 3.000 поступака за повраћај имовине њених држављана, углавном српске националности.

(Владица КРСТИЋ, „Одбрана“)

Станови у комплексу Степа Степановић ускоро у продаји

КРОВ ЗА 20.000 ГРАЂАНА

Комплекс ће имати и две школе, два вртића, пословни простор, амбуланту, тржни центар, рекреативни центар, а биће уређена и пешачка зона, као и игралишта за најмлађе. Град је обезбедио инфраструктуру, а Војска Србије ће на име уступљеног земљишта добити одређени број станови.

Продаја станови на локацији некадашње касарне Степа Степановић (бивши „4. јули“) на Вождовцу код Трошарине почеће до краја године, а цена квадрата сигурно неће бити већа од 1.290 евра (без ПДВ-а)...Како су за „24 сата“ потврдили у Министарству животне средине и просторног планирања, врло је могуће да ће цена квадрата бити и нижа од 1.290 евра.

Градилиште ће бити отворено до краја августа, а до краја овог месеца треба да добијемо локацијску дозволу. Наш динамички план је да изградња траје годину и по до две. Продаја станови почеће до краја ове године, а моћи ће да их купи свако ко то буде желео, а продаваће их Грађевинска дирекција Србије - каже за „24 сата“ Немања Комазец, државни секретар у Министарству животне средине и просторног планирања.

Сви заинтересовани грађани могући ће да купе станове кредитом свих врста, укључујући и субвенционисане, готовином, али неће моћи да се купе на лизинг. У понуди ће бити станови свих структура, од гарсоњера до највише 70 квадратних метара, а план је да се први станари уселе у децембру идуће године.

Грађани који су заинтересовани да погледају урбанистички пројекат овог стамбено-пословног комплекса то могу да ураде у згради Градске управе (27. марта 43-45 у сутерену) сваког радног дана од 9 до 15 сати.

С обзиром на то да ће бити изграђено 526.000 квадратних метара, из-

градња станови обављаће се фазно, а овај велики посао биће организован по новом Закону о помоћи грађевинској индустрији, што значи да ће домаћа предузећа моћи да добију посао. За грађевински материјал биће коришћено минимум 70 одсто материјала произведеног у Србији.

Процена је да ће у комплексу кров над главом наћи око 20.000 грађана. Комплекс је подељен на седам стамбених блокова, а скоро сваку зграду од друге дели зеленило. Комплекс ће имати и две школе, два вртића, пословни простор, амбуланту, тржни центар, рекреативни центар, а биће уређена и пешачка зона, као и игралишта за најмлађе. Град је обезбедио инфраструктуру, а Војска Србије ће на име уступљеног земљишта добити одређени број станови.

(“24сата”, М.Булатовић, 15. јули 2010)

Комплекс у бројкама

526.000 квадрата
20.720 квадрата пословни простор
5.367 станови
70 квадрата највећи станови
27 стамбених зграда
16 месеци за изградњу

Калкулација кредита за стан од 50 квадрата

- Цена по метру квадратном: 1.290 евра
- Купопродајна цена: 64.500 евра
- Сопствено учешће (5%): 3.225 евра
- Рок отплате: 30 година
- Рата кредита до октобра 2012: до 90 евра
- Рата кредита после октобра 2012: 300 евра
- Рата кредита у последњих 5 година: 220 евра

ПОДЕЛА СТАНОВА

На основу објаве Војнограђевинске дирекције о слободним становима за расподелу, Одељење за стамбене послове, 10. августа 2010, извршило је поделу 34 стана у следећим гарнизонима: у Београду 15; Ваљеву 3; Врању и Крушевцу по 2; Чачку 6; Крагујевцу, Лесковцу, Прибоју, Сомбору, Шапцу и Нишу по 1.

Од укупног броја подељених станови корисницима војне пензије подељено је 12, или 35 одсто.

Доделу преосталих станови (21- по одлуци о расподели бр. 97-2/10 од 31. 3. 2010. и 18 станови - по одлуци о расподели бр. 97-7/10 од 4. 6. 2010) извршиће стамбена комисија по окончању поступка провере стамбеног статуса (право на поврат стана у отцепљеним републикама, признавање болести по налогу ВВЛК, пребивалиште за носиоца стварског права и чланове породичног домаћинства).

Очекује се да ови станови буду подељени најкасније до краја 2010. године.

3. Вучковић

У посети корисницима новосадског Геронтолошког центра

КАД СЕ САМОЋА ПОДЕЛИ

Почетком јула делегација ГО УВП Новог Сада уприличила је посету војним пензионерима који користе услуге новосадског Геронтолошког центра, информисала их о текућим питањима, саслушала њихове проблеме и, што је најважније, показала им да нису заборављени.

Геронтолошки центар у Новом Саду расположе са три савремена објекта за смештај у којима се корисницима поклњаја двадесет четворочасовна пуна пажња. Од смештаја, исхране, примарне здравствене заштите до разних радних, културних и забавних садржаја.

По речима Наде Вујиновић управнице Дома "Лиман" који се налази на атрактивној локацији уз Дунав и најпознатију новосадску плажу "Штранд", под окриљем ове установе смештено је петнаест корисника војне пензије док је у домовима на Новом Насељу и Футогу, на ништа мање квалитетним локацијама, смештено тринаест односно девет корисника војне пензије.

Информисање из прве руке

Сусрету делегације Градског одбора УВП Новог Сада коју су чинили Милосав Миленковић, потпредседник, и чланови Ђуро Павловић и Ратко Туторић, уприличеном у Дому "Лиман", присуствовало је десетак војних пензионера углавном дугогодишњих корисника услуга као и управник Нада Вујиновић.

Проблема има, обострана је констатација саговорника, од година које су притисле до нерешених статусних питања и новчаних примања. Управо су из тог разлога представници УВП упознали присутне са главним цртама информисања које је, са својим сарадницима, крајем маја у Новом Саду, одржао Љубомир Драгањац председник УВП Србије.

Корисници војне пензије упознати су и са поступком приликом занављања старих здравствених књижица новим као и заосталим потраживањима када су у питању месечна примања.

Петер Нађ

Иако је једанпут у два месеца обезбеђен превоз корисника услуга Дома војних осигураника на прегледе у новосадски Војномедицински центар, корисници истичу и даље постојање тог проблема јер их је добар део непокретан. Ово се односи и на одласке лекару опште праксе ради преписивања рецепата као и подизање лекова па у Дому, кад год је то могуће, за то ангажују војнике на цивилном служењу војног рока.

Заједнички закључак овог или и оваквих сусрета одржаних претходних дана у домовима на Новом Насељу

љу и у Футогу јесте, између осталог, и тај да се једино заједничким напорима и новосадске Организације УВП и управе дома и њихових корисника могу решити уочени проблеми и олакшати живот војним пензионерима смештеним у новосадски Геронтолошки центар.

Из овог разлога овакво ангажовање члanova ГО УВП Новог Сада заслужује у најмању руку похвале.

Заставник Петер

Као заставник прве класе финансијске службе осамдесет седмогодишњи Петер Нађ пензионисан је у Осијеку шездесет девете године. Рођени Сомборац се пре тридесет и три године вратио родној груди, у Војводину. Стицајем животних околности остао је без породице и већ шест година користи услуге Дома "Лиман".

Позвао нас је да погледамо његову гарсоњеру и, право домаћински, понуди чашицом домаће ракије из завичаја, са севера Бачке.

У соби затичемо спремачицу како доноси чисту постельину. Петер је нуди кексом.

Није ни лако ни идеално али може се, без сувишног кукања. Телевизор, чајна кухиња, фотеља. Поглед на парк и пажња особља. На столу укрштеница, оловка и лупа. Ослабио је вид Петеру па не може никако без ње. На полици столића са телефоном приручни алат са ситне оправке, шрафцигери, комбинирке, чекић, испитивач. Није Петеру тешко да прискочи у помоћ својим "комшијама", кад затреба а затреба, па ни да оним непокретним оде до киоска по новине, до пијаце или продавнице и, како у шали каже, без надокнаде.

Једино да се на преглед специјалиста ВМА не мора толико чекати, каже Петер. Питао их једном и то опет у шали, приликом заказивања прегледа - када му рекоше да се јави за два месеца, а шта ако болест не причека, да вам онда пошаљем своју душу.

Од целе породице преостала му је једино унука која сада живи у Ријеци и чије фотографије красе цео један зид самачке гарсоњере. Ипак, не предаје се Петер ни годинама, ни болести, ни сети, као и онда када је с поносом носио униформу заставника ЈНА.

Иако беспрекорно уредни, домаћа гарсоњера, смештај у двособној соби или двокреветним гарсоњерама не могу пружити лагодност властитог дома али када човек остане сам, велика је ствар хтети и моћи своју самоћу поделити са себи сличнима и са надасве љубазним особљем новосадског Геронтолошког центра.

Тако подељена са пријатељима, самоћа се лакше доживљава и подноси.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Информисање у Општинској организацији УВП Врање

ЕНЕРГИЧНИЈА ОДБРАНА СТАТУСА

Општински одбор УВПС Врање у сарадњи са Командом гарнизона Врање организовао је 30. 6. 2010. године информисање корисника војне пензије.

Информисању су присуствовали и узели учешћа у њему командант гарнизона бригадни генерал Милосав Симовић са сарадницима и представницима Бујановачке бање.

Скуп је пратила екипа регионалне РТ Врање.

У уводној речи председник организације информисао је КВП о активности Општинског одбора од изборне скупштине до сада као и о планираним активностима у наредном периоду.

Обраћајући се скупу генерал Симовић је информисао КВП о стању у гарнизону, о стамбеној проблематици и раду

на реновирању Клуба Војске.

Такође је изразио спремност Команде гарнизона да настави сарадњу са организацијом војних пензионера и у складу са могућностима пружи потребну помоћ.

У обраћају скупу директор маркетинга Бујановачке Бање Гордана Јовановић је говорила о условима коришћења услуга као и погодностима за војне пензионере код коришћења тих услуга. Као што су ниže цене за 10 одсто и могућност плаћања у више рата.

Кроз дискусију појединих учесника изражено је незадовољство односом државног и војног врха према војно-пензионерској популацији и истакнут је захтев за енергичнијим наступањем руководства УВПС у одбрани статуса КВП. **М. М.**

Из Општинског одбора УВП Прокупље ВИСОК ПРОЦЕНAT НАПЛАТЕ ДУГА

Трећа редовна седница УВП Општинског одбора Прокупље одржана је 6. августа 2010. Тежиште је било на усвајању Пословника о раду Општинског одбора у духу новог Статута Удружења и информисање о седници Главног одбора, о проблемима који су настали по тужбама против Фонда за СОВО ради наплате закинутог дела пензије за период од 1. 8. 2004. године до 30.11.2007. године и поступање чланова УВПС у органима Фонда за СОВО.

На састанку је усвојен Поправак о раду и подржани су ставови Главног одбора Удружења о решавању проблема и о поступку двојице чланова УО Фонда за СОВО.

Подржан је предлог да се донесе одлука о Фонду солидарности за новчану помоћ општинским-градским организацијама УВПС. У време избора у месним организацијама Блаце, Куршумлија и Житорађа предложено је да се чланарина повећа за 20 посто тј. да буде 0,12 посто од износа пензије и тај предлог је једногласно прихваћен.

Чланови Општинског одбора су информисани и о наплати тужби из наше Општинске организације а за период 1.8. 2004. до 30.11. 2007. године, и то да је до 6. 8. 2010. године наплаћено: тужбе у Београду 80 посто, тужбе у Нишу 80 посто, тужбе у Прокупљу 58 посто.

У Прокупљу, од првих 60 тужби, које су поднете од 18.02. 2008. до 29. 5. 2009, наплаћено је 55 а пет су у току. Најкраћи рок за наплату је био 5 месеци од дана подношења тужбе и то у више случајева.

У Општинској организацији УВП више од 40 посто КВП поднело је захтев за ванредно усклађивање војне пензије од 11,06 посто од 1. јануара 2008. године, јер су мишљења да им то припада, сходно Одлуци о обавезама државних органа Републике Србије у остваривању надлежности Републике Србије као следбеника државне заједнице Србије и Црне Горе ("Службени гласник РС", број 48 од 05. јуна 2006. године), што значи да од 5. јуна 2006. године ми КВП припадамо Републици Србији.

Вид Шарац

НЕЗАБОРАВНО ДРУЖЕЊЕ

ИOVE године су се окупили војни пензионери Регије Бања Лука пред Спомеником палих бораца НОР и десетнаест биста народних хероја НОР-а Бања Луке. Том приликом делегација ВП Бања Луке и Команде Трећег пешадијског пук (Република Српска) Оружаних снага БиХ положила је вијенац на спомен-обиљежје.

Присутнима се кратко обратио предсједник Удружења ВП Регије Бања Лука Драгомир Вејновић, подсећајући присутне на шеснаест година постојања и рада Удружења.

Централна прослава, односно обиљежавање Дане Удружења ВП Републике Српске организована је у Бања Луци јер је више од половине ВП Републике Српске у Регији Бања Лука, док су тај дан скромније обиљежили у другим мјестима.

Оно што је незаборавно и угодно, јесте другарско вече што га сваке године ВП Регије Бања Лука приређују у ресторану (некадашњег) „Руди Чајавец“, а било је то заиста вече ријетког расположења, макар и у свој бризи и крајњој неизвјесности положаја и будућег статуса војних пензионера у укупном систему социјалног и здравственог осигурања у Србији, одакле нам и стиже све добро или какво-такво, садашње и будуће стање. Истина, нажалост све то није охрабрујуће и бриге су све веће, а пензије мање, из мјесеца у мјесец.

Ипак, орила се пјесма све старијих ветерана, али и све их је мање, а све више сиједићи глава корисника пензије, супруга умрлих војних пензионера, па ће можда једнога дана постојати и Удружење корисника војне пензије, а не пензионера(?!)

Видно је било и расположење неколико ветерана који су кренули у девету деценију живота, али нема више неких од утемељитеља Удружења – Сава Кајтеза, Јова Пртењака, Николе Дамјановића, Арсе-нија Јовића ...

Најактивнији у раду Удружења су те вечери стали у ред прималаца заслужених писмених признања што су им уручили предсједник Удружења регије Бања Лука, Драгомир Вејновић и предсједник Удружења Милорад Кутлешић.

Од многих друштвених активности у Клубу УВП Бања Луке, шах је најпопуларнији, па и такмичења не изостају. Тако је поводом овогодишњег Dana Удружења организован турнир, те су најуспјешнији примили заслужена признања. Прво место је освојио Ђорђе Даниловић, друго Зоран Дивљак, а треће Никола Ђетковић.

Изгледа да је за овогодишње другарско вече било нешто више интересовања него прошле године. Ко је могао поднijети коју чашицу више и који маснији залогај тај је и остао дуже, плећући и играјући како је знао и умио, а многи се хвале да су остали до иза поноћи.

Митар Пејић

Крушевљани на излету

ЛЕПО И КОРИСНО ПУТОВАЊЕ

Општински одбор УВП Крушевача, са председником Ђурђем Радмировићем на челу, организовао је 26. јуна ове године једнодневни излет - посету знаменитостима Јагодине и Деспотовца.

Излет је организован са Удружењем цивилних пензионера и Друштвом за неговање слободарских традиција, јер је на излете било и њихових чланова.

У раним јутарњим сатима 26. јуна, кренули смо пут Јагодине.

После попијене јутарње кафе у ресторану парка „Ђурђево брдо“ чланови Удружења посетили су Музеј воштаних фигура и Зоолошки врт.

Кустос музеја је у кратким цртама образложио сваки од укупно 28 експоната, посебно нагласивши да је то први Музеј воштаних фигура у Србији, шести у Европи и 121. у свету.

Следећа дестинација био је манастир Раваница. Задужбина кнеза Лазара. Манастир Раваница са црквом посвећеном Светом Вазнесењу Господњем, сазидао је свети кнез Лазар 1381. године.

Само осам година после доvrшења Раванице, догодила се Косовска битка (1389) када је свети кнез Лазар погубљен. Тело светог Кнеза било је прво сахрањено у цркви у Приштини, после две године пренето је у Раваницу и у њој почивају читавих 300 година.

После Косовске битке, Турци су више пута пленили целу српску земљу. Тада су поједина утврђена места била жртве њиховог пустошења, а међу њима се спомиње и тврђава манастира Раванице. Забележено је да је Раваница паљена и пустошена 1398, 1427. и 1436. године.

После коначне пропasti српске

злато које су нашли. Саму цркву нису дирали.

Мошти светог кнеза Лазара донете су први пут у манастир Раваницу 1390. године из цркве Светог Вазнесења у Приштини а касније су више пута пренешене.

Архијерејски сабор Српске православне цркве 1954. године доноси одлуку да се мошти светог Кнеза врате у његову задужбину.

Након куповине брошура и црквених реликвија, које производи свештенство манастира, дружина је кренула да посети и манастир Манастир, задужбину деспота Стефана Лазаревића.

Манастира (Ресава) је један од најзначајнијих споменика српске средњовековне културе и припада „Моравској школи“. Подигао га је деспот Стефан Лазаревић Високи између 1407. и 1418. године. Одмах после оснивања, Манастира је постала културни центар деспотовине. Њена „Ресавска школа“ била је по својим преводима и преписима чувена и после пада деспотовине.

Са жељом да оваквих дружења буде што више, вратили смо се у Крушевача са пуно несвакидашњих утисака, новостечених пријатељства и широм отвореног срца, за нова дружења и још занимљивија путовања. **Александар Симоновски**

ОБЕЛЕЖЕНА 35. ГОДИШЊИЦА МАТУРЕ ХХ КЛАСЕ СВШ КоВ

Дана 17. 7. 2010. године у Београду, у хотелу „Бристол“, обележена је 35. годишњица завршетка школовања и матуре ХХ класе СВШ КоВ из Сарајева. Узимајући у обзир све објективне и субјективне околности данашњег времена, на дружење се одазвао знатан број класића из Републике Србије и Републике Српске. Као гости, дружењу су присуствовали командри из СВШ и професор математике.

На почетку скупа одата је дужна пошта погинулим и умрлим класићима, а у току сусрета предложено је да се покуша направити монографија ХХ класе.

Дружење је завршено уз музiku и песму, са договором да се обележи 40. годишњица и покуша све да се изда монографија класе.

Петар Љубичић

Обележавање Дана борца
и Дана устанка

ЗАХВАЛНОСТ БОРЦИМА ПРОТИВ ФАШИЗМА

Јули је месец у коме обележавамо историјске датуме из наше бурне историје. Удружење војних пензионера из Лознице и ове године се укључило у обележавање 4. јула, Дан борца, када је донета одлука да се народ дигне на устанак против немачког окупатора који је без објаве рата, 6. априла 1941, напао Београд и Југославију. Ове године делегација УВПС из Лознице је учествовала у полагању венаца на Партизанском гробљу у Лозници и код споменика Влади Зечевићу, оданом патриоти овог краја и Георгију Јакшићу, обешеном на лозничкој пијаци од стране фашиста. Делегацију је предводио председник Општинског одбора Милош Дејановић са сарадницима.

Обележен је и други значајан датум Републике Србије, 7. јули, Дан устанка Србије против окупатора. Претходног дана и на сам дан празника државна телевизија објавила је да ће централна прослава и обележавање 7. јула бити традиционално одржана у Белој Цркви. Међутим, једна друга телевизијска кућа објавила је ту информацију уз свој коментар „да је народ огорчен на ово обележавање“, иако је скуп био веома посрећен и достојанствен. Тако се стиче утисак да неко намерно жели да минимизира улогу народноослободилачке борбе против фашизма и да фалсификује историјске чињенице.

Свечаности је присуствовало више хиљада грађана из свих крајева Србије. Присуствовала је и делегација УВПС града Лознице коју су сачињавали: Милош Дејановић, Никола Младеновић, Драгољуб Кузмановић, Живко Митровић, Симо Станкић и Милосав Вујадиновић.

На споменик Јикице Јовановића Шпанца положен је велики број венаца. Први венац је положила председница Скупштине Републике Србије Славица Ђукић Дејановић добивши велики аплауз присутних. Венце су положили и представници СУБНОР-а Србије, Клуба генерала и адмирала Србије и других удружења, организација и странака.

Председница Скупштине је у краткој беседи истакла да Србија не трпи ни један облик фашизма или неофашизма. Истакла је да се налазимо уз оне који ове године обележавају 65. годишњицу победе над фашизмом. Такође је истакла велику захвалност борцима који су спасили свој народ од фашизма.

Симо Станкић

Новосадски ветерани обележили значајне датуме Српске авијације

ДА СЕЋАЊА НЕ ИЗБЛЕДЕ

Пригодним скупом, у присуству представника Војске Србије, градских структура власти и припадника 240. срд ПВО новосадски ваздухопловци ветерани су обележили 2. август Дан авијације Војске Србије.

Том приликом положени су венци на спомен обележје ваздухопловцима Краљевине Југославије погинулим у извршавању борбених летова и обуке као и у новосадској касарни „Југовићево“, на спомен обележје погинулим ваздухопловцима ловачких и јуришних пукова авијације, падобранцима 63. падобранске бригаде и припадницима 240. самоходног ракетног дивизиона ПВО.

Венце су на спомен обележја положиле делегације Војске Србије, Скупштине града Новог Сада, Удружења пензионисаних пилота и падобранца и по-крајинског СУБНОР-а.

Честитајући ваздухопловцима празник Дејан Кнежевић потпредседник Скупштине града Новог Сада је истакао како је новосадска касарна „Југовићево“ веома богата ваздухопловном традицијом па ће и Град учинити све да се та традиција и одржи. Зах-

ваљујући се новосадском огранку Удружења пензионисаних пилота и падобранца на несебичној истрајности у обележавању значајног датума Српске авијације, потпуковник Момчило Бојанић командант 240. срд ПВО је нагласио како су данашњи припадници В и ПВО Војске Србије гаранција безбедног неба над Србијом.

Присутнима се обратио и Златомир Грујић председник ИО републичког Удружења пензионисаних пилота и падобранца истичући како споменици ваздухопловцима, људима који су стварали нашу историју, поред израза поштовања онима који су на олтар Отаџбине положили своје животе, представљају и трајну поруку генерацијама које долазе.

На свечаном скупу коме је, између осталих, присуствовао и бригадни генерал Ђокица Петровић командант Прве бригаде Копнене војске, Златомир Гријућ је, у име Организације, потпуковнику Бојанићу, мајору Зорану Луковцу и неколицини чланова Удружења уручио пригодна признања.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Чачани посетили Ниш

СРДАЧАН ДОЧЕК

Крајем јуна Општински одбор УВП Чачак, са председником Ђуром Јовановићем на челу, у сарадњи са Градским одбором УВП Ниша организовао је једнодневни излет у Ниш. Том приликом посетили су Нишку бању, археолошко налазиште Медијана, споменик Ђеле-кулу и Нишку тврђаву. Излетнички састав чинили су чланови УВП Чачак, цивилних пензионера Чачак као и Месне заједнице Пријевор у близини Чачка.

Раноутарњи превоз долином Западне и Јужне Мораве завршен је у чуvenој Нишкој бањи подно брда Коритника, завршног обронка горостасне Суве планине, где су излетнице срдечно дочекали домаћини Топлица Илијић и Зоран Јашовић, потпредседници Градског одбора УВП Ниш. Кроз једнопочасовно задржавање домаћини су гостима показали богату инфраструктуру и културно-историјску баштину природног лечилишта Нишке Бање познатог још из доба Римског царства.

Од љубазних домаћина излетници су сазнали да се лековитост овдашњих вода односи на лечење и рехабилитацију реуматских и кардиоваскуларних болести а поред тога овде је присутан гас радон, јединствен у свету по саставу и користи се за инхалације. Овог дана излетници су случajno имали прилику да присуствују делу прославе десетогодишњице ветерана 63. падобранске бригаде.

По завршетку посете Нишкој бањи излетници су у Нишу кроз трочасовно време уз помоћ домаћина и кустоса организовано посетили чувене

историјске локалитеће: Медијану, Ђеле-кулу и Нишку тврђаву. Било је то подсећање на део бројних и значајних историјских догађаја који су се одиграли на простору Нишке котлине у којима је град Ниш, један од најстаријих градова на Балкану, увек био у средишту збивања. То није случајно јер се налази на изузетном географском положају где се укрштају путеви који повезују средњу и западну Европу, Влашку низију и Поморавље са Јадранским, Егејским и Црним морем, због чега носи епитет „качије истока и запада“. Наравно, Ниш је познат и по чињеници да се у њему 26. фебруара 280. године наше ере родио римски император и војсковођа познатији као цар Константин Велики (Флавије Валерије Константин). Он је познат по томе што је Миланским едиктом 313. године признао хришћанство за званичну религију изједначујући је са осталим религијама у великом царству. При обиласку ових локалитета излетницима се придржио Дејан Ранђеловић, бивши секретар Општинске организације УВП Чачак, сада настањен у Нишу.

Веома садржајна посета завршена је заједничким двочасовним дружењем на ручку у центру града у ресторану „Лира“, пропраћено добром музиком, песмом и игром уз договорену узвратну посету и наставак дружења у Овчарско-кабларској клисури. Треба истаћи да је овај веома успео излет чачанских пензионера финансијски помогла Туристичка организација Града Чачка.

Душан КРЊАЈИЋ

Општински одбор УВП Зајечар веома је активан у обележавању значајних датума НОБ-е.

Четвртог јула на Белом брегу у организацији СУБНОР-а обележен је 30. јун - дан доношења одлуке о дизању устанка у Источној Србији.

Венац је положио потпредседник Општинског одбора Јован Бенчун.

Из Удружења војних пензионера Црне Горе

ПО СТО ЕВРА ЗА НАЈУГРОЖЕНИЈЕ

У садашњој економској кризи талас немаштне запљуснуо је многе породице корисника војне пензије, те се мало њих може похвалити да безбрежно живи и да може од пензије задовољити своје животне и друштвене потребе.

Трећину војних пензионера чине породични пензионери, чије су пензије умањене, а породичне пензије подофицирају испод пројеката пензија у Црној Гори.

Посебно су погођене породице са низним примањима, које су без стана, школују дјецу, имају тешко обольеле чланове породице или су погођене смртним случајем.

Општински одбори Удружења воде евидентију ових породица, прикупљају захтјеве за једнократну новчану помоћ и са предлогом их достављају комисији Главног одбора, која располаже са 30 посто чланарине ради дојеле једнократне новчане помоћи.

Ових дана, комисија је засједала, разматрала пристигле захтјеве са предлогом из општинских ораганизација додијелила 25 једнократних новчаних помоћи у износу од по 100 евра.

Помоћ коју додијељујемо, нагласили су у Главном одбору, није велика, али је брига Удружења која досеже до срца ових људи битна да се не осјећају заборављеним у овом тешком кризном времену.

Већ усталјена пракса општинских одбора за обилазак угрођених и тешко обольелих наставиће се, а до краја године биће додијељена једнократна новчана помоћ још за тридесетак породица.

Ако су нас заборавиле институције које би требало да воде бригу о нама, измореним ратом, прогонством, прекомандама и недаћама које прате војнички позив, помозимо барем ми сами себи, чуло се од неких чланова у Клубу војних пензионера Подорици.

Радивоје Здравковић

Из Удружења војних пензионера у Републици Српској

КО ЗАРАЂУЈЕ НА ПЕНЗИОНЕРСКОЈ ЦРКАВИЦИ

Замислите мене, у 77. години живота, да поред војне пензије тражим „хљеба преко погаче“ и покушавам да остварим пензију и у Фонду ПИО Републике Српске!? Зарби на такав начин могао неко да погази војничку заклетву и офицерску част која нам једино преостаје ако изгубимо све остало.

Заслужена признања: из Удружења војних пензионера у Републици Српској

Уз све досадашње стрепње војних пензионера у Републици Српској - што им се свакога мјесеца топе пензије, најновије и најнеугодније писмо Фонда СОВО изазвало је оправдан револт свих, а нарочито оних са минималним пензијама.

Фонд СОВО одлучио је да "истражује" случајеве кршења закона о правима на пензије мислећи да има и оних који примају и цивилне пензије (?!), па онда тражи доказе о рођењу и мјесту боравка, да би тако "стао у крај" неким шпекулацијама. А људи се питају: какве везе има адреса боравка, јер адреса за пензије је у банци. То се вљада зна, а ако неко прима пензију и директно у Фонду или поштом, то је његова ствар. Даље, шта се то другачије може наћи у родном листу значајно за право на пензију, јер свако нормалан зна да је податак о мјесту и години рођења не-промјенљива категорија, а ако је неко и умро, онда се зна обавеза чланова породице да пријаве ту промјену. Ако то не учине, они су прекршиоци одредбе, а не сви да испаштамо на овај начин.

Прима ли неко и цивилну пензију!? Па, зар се не зна - да би неко остварио то право мора Фонду ПИО Републике Српске донијети све податке: о радном стажу, о доприносима из основе рада, а то ни један војни

пензионер не може доказати. С друге стране, ако је неко и преварио Фонд ПИО Републике Српске, није тиме оштетио Фонд СОВО, него Фонд ПИО Републике Српске. Можемо се и сложити са тиме да доставимо ујерење да не примамо пензије у Фонду ПИО РС, али зашто би то доказивали двапут годишње?! Замислите мене, у 77. години живота, да поред војне пензије тражим „хљеба преко погаче“ и покушавам да остварим пензију и у Фонду ПИО РС!? Зарби на такав начин могао неко да погази војничку заклетву и офицерску част која му једино преостаје ако изгуби све остало.

Молим лијепо, ако Фонд СОВО и има претпоставке и евентуалну "циљну групу" људи за које се мисли да су могли нешто недопустиво учинити, онда нека се иде према њима, а не "фронтално", према свима. Све се могло другачије урадити, електронски сравнити спискове војних и цивилних пензионера.

Замислите какву корист Фонд СОВО прави Фонду ПИО Републике Српске који ће на тај начин имати годишњи приход од око 80.000 КМ, што је преко 250 просјечних пензија у РС. Да ли је то случајно или није!? Коју хиљаду КМ имаће и банке, а пошта и општинска администрација такође неће остати без свог дела „колача“.

Све речено је "уље на ватру" војним пензионерима који не знају до кла ће им се топити примања, уз дугогодишње ускраћивање дела пензије, па тужбама нема краја, а све то некоме пуни цепове а пензионерима празни!

Због тога је, 6. јула ове године, предсједник Удружења војних пензионера Републике Српске Милорад Кутлешић сазвао збор војних пензионера. Скупу се, између осталих, обратио предсједник УВП Регије Бања Лука Драгомир Вејиновић, објашњавајући оно што се и није могло објаснити незадовољним војним пензионерима. Он је објаснио да је достављање тражених докумената нужно и донекле разумљиво, јер има примјера нерегуларности у примању пензија, дosta шпекулација приликом мијењања ранијих пребивалишта у другим републикама... Има примјера да су овлашћени примаоци пензија, и након смрти носиоца, пређутили и наставили да примају пензију преминулог (?!) Оно што се може очекивати, према ријечима господина Вејиновића, то је разумјевање у Фонду СОВО како се неки документи не би морали достављати и убудуће. Много шта је разашањено у погледу тешкоћа са прибављањем родних листова, те пријаве мјesta боравишта, у чemu је било "путања", јер није се добро разумјело то у пропратном писму.

Међутим, предсједник Удружења војних пензионера РС господин Милорад Кутлешић обавестио је приступне о много озбиљнијим проблемима који су везани за реформу пензионог система у Србији а односе се и на војне пензионере. Још је неизвесно каква ће бити судбина војних пензионера у пензионом систему Србије, какав ће бити њихов положај ако о њиховим пензијама буду одлучивали они који не разумеју специфичност војне професије или ако, због идеолошких или неких других предрасуда, не желе и неће да схвате положај војних пензионера. Не могу у истом положају да буду обични шалтерски радник и официр са 12 прекоманди и са службом опасном по живот и здравље.

Кутлешић се сваки дан буди са велим бројем проблема, сложених питања на која нема одговоре, нарочито кад су у питању бројни спорови око враћања војних становова што у Хрватској, што у Федерацији. Један "случај" добијен је у Стразбуру, након вишегодишњег објања прагова по државним институцијама и судовима, нажалост, неће аутоматски решити све остале случајеве, него свако мора да тражи своју правду преко Стразбура, а како то да учине они којима су цепови већ испражњени?

Скуп у Бањој Луци био је и прилика да Кутлешић образложи и пословање Удружења, приходе и расходе, ставку по ставку; не због оних што у жутој штампи блате Удружење, него због чланства коме је потребна објективна и благовремена информација.

Митар ПЕЈИЋ

Данило Марић

АЛЕКСИН ШТЕДИША

Често ме питају познаници, пријатељи и родбина: како то да никад нисам без новаца а они су често, и наглашавају да не трошим мање него они, а зарађујем само колико и они?! Већ шест деценија слушам сличне приче. Сви одговори воде у једну лијепу далеку-далеку вече, које се присјећам по првој штедњи, али и по млиjeчној мјесечини и лахору са мирисом Неретве.

Кад ме је отац, Бошко из Лакишевића, довоје и оставио у мостарског газде Светозара Ђоровића, није ми знао много рећи шта ће ме тамо чекати – шта ћу ради, које су ми обавезе и права. Био је кратак:

"Данило, у газде Ђоровића ћеш бити трговачки шегрт. Буди паметан, стрпљив и послушан. Не смијеш нас осрамотити!"

Прве године сам дане проводио у магази и дућану: истоварао, утоварао, износио, уносио, чистио, односно смеће, доносио воду, помагао у кухињи... Тек у другој години почeo сам да се крећем и по граду, али на кратко, кад је требало што не-

где је однијети или од куд донијети. Прве такве обавезе повјеравао ми је господин Алекса, човјек који је живио на спрату газдиног дома, и који је ријетко излазио из куће, и који ми је био веома загонетан господин. Никако нисам могао схватити шта ради по читав дан у кући, како не поблесави од досаде. Он је брат газдине жене, госпође Персе, која га је много уважавала, па га уважавају и сви други, јер је госпођа била много цијењена жена у мостарској чаршији. Тек до двије-три године схватио сам да су газда Светозар Ђоровић и његов шурјак Алекса Шантић људи који су вјешти на перима, и да свашта знају писати, да пишу и за новине: сарајевским, београдским, загребачким, па чак и бечким. Имају и своје штампане књиге. Много су цијењени у чаршији, јер где сам год дошао па рекао да ме послао господин, један или други, људи су ме одмах третирали много озбиљно, и осјећао сам се као да сам и ја важан.

Писце су посјећивали знаменити људи из свих austro-угарских земаља, а све

чешће и из Србије. Прве посјете из Београда граничиле су са чудом, али и касније, свака посјета из Србије, у чаршији би одјекнула снажно, уз одобравање или не-годовање, али се о њој знало и причало. О једној посјети говорило се мјесецима. Мислим да је повод гостима била прослава једног од српских друштава, да ли "Гусле", да ли "Просвјета"... Био сам један од ријетких дјечака који је о овоме сазнао први.

Једног предвечерја чуо сам кораке господина Алекса низ дрвене степенице, па сам пожурио да му се уклоним, јер се никоме нисам смio затећи на путу.

"Персо!" Огласио се са средине степеништа, док сам ја тек почeo да се удаљавам.

"Овдје сам", одазвала се госпођа.

"Пошаљи ми малог Данила", рекао је и вратио се на спрат.

"Вечерас ће бити код мене на вечери неки важни гости из Србије", чим сам се појавио заскочио ме је господин Алекса, који ме је, као и у сваком дотадашњем контакту, уважавао као себи равног човјека, што ме постижвало, али и обавезивало да му узвраћам најбоље како сам умio. Наставио је након предаха: "Упamtiti имена: Јована Скерлића и Бранислава Нушића, о њима ћеш слушати док год бу-

Момо Капор

ПРЕУЧИО

Догодило се да су ме, потпуно случајно, пријатељи из варошице Н. одвели у једну трошну приземљушу, око које кљуцају пилићи, код старије сестре познатог европског интелектуалца, којег годинама срећем у Њујорку, Паризу и Женеви.

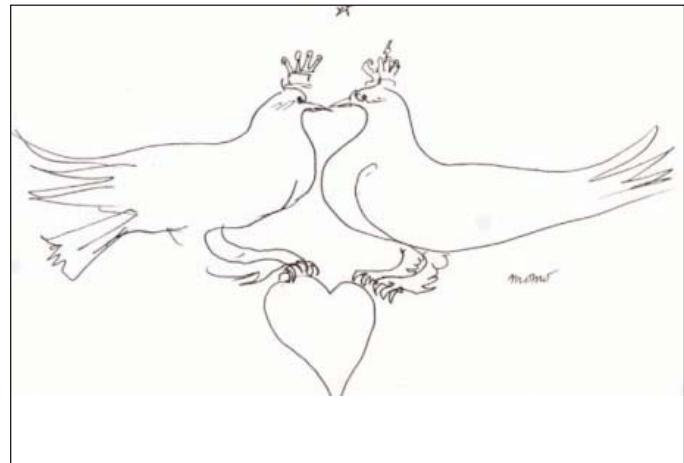
Запањих се кад видех родну кућу овог знаменитог човека и постарију жену која га је одgojila и подигла после смрти родитеља. Помислих како би било добро и поштено написати велику добру књигу о старијим сестрама, тим мученицима без младости, које су се одрекле свега само да изведу млађу браћу на пут. Вечито у црном, пре времена оistarеле, никада ништа ни од кога нису тражиле; само су давале и давале...

У животу сваке неудате старије сестре постоји увек неки дивни, већ заборављени човек (чију фотографију чува у старој празној бомбоњери), нека раскинута веридба или, једноставно, осећање да се нема права на срећу и сопствену фамилију док брат не одрасте, а тада већ бива касно за било шта. Те благословене неудате баба-девојке, како их зову у Србији, много старије од својих година, бориле су се за браћу до последњег даха, све док не остандоште без ичега, у мемљивим приземним собичцима, гордо кријући неправду од света и комшијука, коју су им нанеле господске снаје што су им поотимала рођену браћу.

Испуцали линолеум на патосу, нацепкана дрва испод шпорета, шкиљава сијалица од двадесет пет свећа и треперави црно-бели телевизор без тона, уместо којег се чује само тиктакање лименог будилника...

Послужени слатком од дуња (које не могу да престанем јести), седимо у тој скромној кухињи, добро познатој из детињства свих провинцијалаца, док се скупљају комшије, жељне разговора.

Годинама пратим каријеру њеног брата, још од оних дана када је као сељаче стигао у главни град. Сећам се свих његових цемпера плетених од разнобојне сељачке вуне и готово свих љубави и битки за стипендије које ће га, једна по једна, одвести далеко у свет. Чудим се како то да ништа од овог предела, ни овог кућерка под сасушеним орахом, ништа од ових мириза и акцената, није продрло у његову прозу очишћену од свега овдашњег, пуну притајеног гађења над кишама, блатом и летњом прашином; згражања над варварским клањем и шурењем свиња у децембру (чварке је, ипак, јео у свој време), док се нахерена палачинка крчма "Европа" на крају његове улице, у којој су му седели и деда и отац, временом претворила у најцрњу метафору балканског кала. Читам пажљivo његове интервјуе у новинама, у којима смо му непрестано за нешто

криви. Изгледа као да нам је, пошавши у свет, оставио на чување неку идеалну земљу, а ми је, простаци и незахвалници, упропастили. Преводилац енглеске поезије, писац есеја у којима је тек свака пета реч српска (не рачунајући везнike), потписник мировних прогласа и члан међународних форума, од младости је прескакао већкове бежећи од свог скромног порекла. Највећа похвала коју је добио била је она да уопште не личи на Србина и да стране језике говори савршено, без акцента!

Годинама не могу да дефинише ту врсту издаје, јер је гађење над својим народом, такође, издаја; годинама покушавам да пронађем разлог или неку давну повреду која гаје на крају довела до изјаве да су "Срби започели овај прљави рат" и никако не успевам да пронађем ту танану нијансу и да је преточим у речи и слог... Али, ево, док седимо у полуумрачној кухињи његове старије сестре, пијемо преслатку кафу (коју није он послао из белог света) и причамо, због ње, све најлепше о њему, мој мудри народ, који тако непогрешиво уме лако и просто да објасни и најсложеније ствари, проговара кроз уста комшије, пензионисаног поштара, једну једину реч која замењује тоне исписане хартије. Он, који га познаје од малих ногу, завијајући отврдлим прстима цигару, каже ми у поверењу, мрмљајући себи у браду да остали не чују:

"Преучио!"

У тој мудрој речи има и сажаљења и праштања... Преучио! Вредело је путовати пет-шест сати аутобусом по то, како једноставно, помало разочарајуће "преучио", изречено кроз дубок уздах, благо и без икаквог гнева, зависти и злопамћења.

деш жив. С њима ће бити и наш владика. Твоје је да их чекаш иза улазних врата са фењером у руци, да им отвориш чим куџу алком, те да им освјетљаваш уз степенице. Освјетљаваћеш им и у одласку."

Вече је протекла како је и замишљена. Гости и домаћини су се гостили до дубоко у ноћ, а ја сам са упалајем и увијеним фењером сједио у подножју дрвених степеница и ишчекивао покретање гостију. Минула је била поноћ, већ сам неколико пута био и дремнуо, када су се отворила врата кроз која су се чули распојасани гласови. Извио сам фитиљ, попео се на средину степеница, и ту ишчекивао првог госта - да му посвјетлим.

Први бијаше невелик бркајлија, чији нос је доминирао сјеном на зиму, која се појавила прије њега. У доласку га је господин Алекса представио госпођи Перси са Бранислав Нушић. Кад сам му пред ноге принио фењер, потапшао ме је по рамену и рекао:

"Тако, тако делијо, посвијетли. Их, колико их је који би волили да овдеје поломим ноге. Били би срећни и да изгубим главу..."

Кад је сишао са задње степенице и ја пошао са фењером према Јовану Скерлићу, следећем госту, господин Нушић ми је у руку уграо металну новчаницу, коју сам напила као - петицу. Господин Скерлић ми је на сличан начин дао - десетицу, а преосвештени чак - двадесетицу.

Након што је господин Алекса испратио госте, испред капије још кратко попричао с њима, те се повратио у кућу, пресрео сам га, те са испруженим новчаницама рекао:

"Господине Алекса, ово су ми дали ваши гости, и ово припада вама. Изволите!"

"Колико су ти дали?" осмјехнувши се упитао је господин.

"Нушић петицу, Скерлић десетицу и владика двадесетицу", одговорио сам.

"То је много новаца!" узвратио је.

"Да, много је!" потврдио сам.

"То је твој новац..."

"А не, не могу..." прекинуо сам га.

"Твој је новац!" прекинуо је и он мене", а онда узео новчанице из мојих руку, ставио их у мој чеп, потапшао ме по рамену и рекао: "Ујутру са новцем отиђи на банку, јави се господину Ристи Галаносу, поздрави га од мене, и реци му да ти отвори штедњу на банци, и на њу стави те три новчанице."

"Хоћу! Хвала вам господине Алекса."

"И упамти!" наставио је господин Алекса прије него се почeo пети уз степенице: "Овај новац никад не смијеш подићи и потрошити! Оплемењуј га додавајући му све нову и нову штедњу, па ћеш бити богат човјек, по оној народној:

"У радише свега бјеше, а у штедише и још више."

У 35. броју „Добровољачког гласника“ ГОДИШЊИЦЕ СРПСКИХ ВОЈЕВАЊА

У Тематској целини најновијег броја „Добровољачког гласника“, управо изашлог из штампе, највећа пажња посвећена је сећањима на више значајних годишњица из историје српског народа. У овом делу часописа реч је о Боју код Варварина 1810. године, одбрани Косова и Метохије 1915, српским добровољцима у Другом светском рату и доприносу Србије победи над фашизмом. О чувеном Боју код Варварина искрено пише др Слободан Микић. О бројним, до сада непознатим, детаљима о овој историјској бици у Првом српском устанку, он је, после вишегодишњих истраживања, готово у целини расветлио сва забивања и ликове људи који су је обележили. Једна од посебних вредности је, несумњиво, прича о људима, учесницима борби, који су највише допринели успешном исходу једне од легендарних битака у Првом српском устанку. О томе сведоче многа позната имена тог времена, међу којима су Станоје Главаш, Хайдук Вељко, Јован Курсула, руски гроф Јосиф Корнилович Орурк, Лазар Мутап, Чолак Анта, Арсеније Ломо, Милан Обреновић, Радич Петровић, Милош Обреновић...

У оквиру тематске целине значајно место заузимају текстови проф. др Гојка Миљанића који се односе на допринос српског народа у борби против фашизма у Другом светском рату. У прилозима насловљеним са „Српски добровољци у борби против фашизма“ и „Допринос Србије у борби против фашизма“, професор Миљанић путем непобитних историјских чињеница, заснованим на строго научној основи, пружа објективну слику о учешћу Срба у борби против фашистичких окупатора на просторима бивше Југославије. Без икаквих политичких и идеолошких предрасуда, у наведеним насловима говори, поред осталог, о масовном учешћу Срба - партизана и Срба-четника Драже Михаиловића у бројним заједничким борбеним дејствима против Немаца у првој ратној години. Веома студиозно аутор образлаже и мотиве добровољаштва у Другом светском рату, наглашавајући да су слободарске традиције српског народа најснажније утицале на одлуке људи да добровољно ступање у јединице које су до краја рата учествовале у борби против окупатора и квислиншких формација.

Поводом обележавања 95. годишњице одbrane Косова и Метохије 1915. године, војни историчар Предраг Павловић описује повлачење српске војске на Косово и Метохију. Поред података који се односе на страдања и губитака српске војске током повлачења, аутор објашњава због чега је изостала очекивана помоћ савезника чије су снаге требале да долином Вардаре, према Овчем пољу, притецну у помоћ делу српске војске која се повлачила на том правцу.

У оквиру Тематске целине објављен је и истраживачки прилог др Видоја Голубовића, научног сарадника Института за међународну политику и привреду, у коме су наведени подаци из архивске грађе Војног архива о добровољцима. Наведени текст је, у ствари, наставак Тематске целине из прошлог броја

„Добровољачког гласника“ у коме је обрађена библиотечка грађа о добровољцима. Посебно, при томе, ваља нагласити да је, како износи др Голубовић, Удружење ратних добровољаца током истраживања дошло у посед више од 800 документа из архива града Онтарија у Канади. Дошло се, уз то, да сазнања да Министарство културе Француске поседује 746 фотографија са пробоја Солунског Фронта. Све то указује на потребу даљих истраживања.

Актуелна тема, једна од водећих редовних рубрика „Добровољачког гласника“, посвећена је обележавању 11. годишњице НАТО бомбардовања СР Југославије, о чему пише генерал у пензији др Видео Пантeliћ. У изузетно сериозном прилогу „Војска Југославије у одбрани од агресије 1999“, аутор посебно истиче висок морал и професионалне квалитете наших старешина и војника који су се готово три месеца успешно супротстављали алијанси 19 војнички и економски најмоћнијих држава света. Отпор агресору је, иначе, како наводи др Пантeliћ, добио општенародни карактер. Југославија је, и поред тога, била принуђена на прихватање споразума за прекид непријатељства. Агресивном светском информативном пропагандом, међутим, споразум је третиран као капитулација, што су, нажалост, улагујући се агресорима, подржавали и неки домаћи кругови.

У такође ударној редовној рубрици „Срби, шта и како даље“, добровољачки часопис преноси из „Православља“, гласила Српске Патријаршије, мноштво одговора патријарха Иринеја који се односе на прошlost, садашњост и будућност српског народа у матици и дијаспори. Речи патријарха одишу мудрошћу, искреношћу и порукама упућеним васколиком српству. Посебно упечатљиво делују када говори о Космету – вековој српској земљи, и његовом значају за српски народ и Српску православну цркву. Јер, како рече патријарх „Косово је наша историјска стварност, у којој је формирана и култура и држава и Црква“.

За разлику од претходних, додајмо и то на крају, овај број „Добровољачког гласника“ је у погледу обима осталих редовних рубрика нешто сиромашнији, што је условљено постојећим финансијским тешкоћама. Тридесетпети је број, наиме, „тањи“ за близу 100 страница. Уместо убичајених близу 300, овог пута није досегао ни до двестоте странице.

Радисав РИСТИЋ

(НЕ) УСКЛАЂЕНИ СТАВОВИ

Писмо "Војном ветерану" о повишици, тиражу и једном стамбеном проблему

Поштовани господине Петровићу, половином ове године преко Општинске организације УВП Вождовац-Савски венац послao сам вам допис под називом „(не) усклађени ставови, пут у непознато или игре без границе“ поводом различитих ставова Главног одбора УВПС и његовог Извршног одбора о „праву“ на повећање пензије од 11,06 одсто који су, уместо да саопште децидан став уз навођење правног основа што им је обавеза, произвели конфузију.

Људи подносе захтеве, на које можда немају право, непотребно оптерећују Фонд за СОВО а неки ће вероватно кренути и у судски спор. Мој допис није имао само за циљ да укаже на неодговоран рад, него је хтео да изазове реакцију да Главни одбор УВПС или његов Извршни одбор, полазећи од своје обавезе, изнесу јасан став да ли, или не, постоји правни основ за повећање пензије од 11,06 одсто. Они немају право да саопштавају да „ако неко сматра да има право нека поднесе захтев“.

Војни пензионери нешто могу знати, али не морају, да ли постоји правни основ или не. Надлежни органи УВПС то морају знати и јасно саопштити. Ако то треба да утврђују „ неки корисници војне пензије“ поставља се питање да ли им је уопште потребно удржење и његови органи. Достављање обрасца за подношење захтева за усклађивање пензије, а да претходно није утврђено да за то постоји правни основ, је најблаже речено неизбично. Можда тај мој допис није испунио критеријуме за објављивање. Ви као главни и одговорни уредник или представник издавача имате оправдање за донету одлуку да се то не објави и ја то поштујем, али као човек који се никад није бавио узлудним послом одлучио сам да више не пишем јер сам схватио да у гласилу војних пензионера Србије „Војни ветеран“ није пожељно писати критички о раду органа Удружења ВПС. Ако се пише афирмativno, а и то треба, то ће сигурно бити објављено. Проблем је у томе што такав прилаз има тираж од само 2600 примерака и треба озбиљно размислiti о предлозима господина Ранка Бабића из Ниша а посебно о увођењу нових рубрика и других актуелних питања која интересују војне пензионере.

Ја бих додада да ће се тираж повећати када Главни одбор УВПС и његов Извршни одбор покажу више упорности у решавању важних питања а да то све „Војни ветеран“ на свој начин пропрати. Органи УВПС и „Војни ветеран“ немају задатак да нека питања покрену а поготово не само да констатују. Они морају „причу“ довести до краја.

Повод за овакво размишљање је чланак објављен у броју 76 под насловом „Случај пуковника Радивојевића“. Сигурно је да ће се на томе све завршити, што је недопустиво. Он се обратио удржењу и оно мора утврдити ко је крив, а крвица је видљива, за све оно што је чињено али и оно што није чињено при решавању стамбеног проблема потпуковника Радивојевића. Ваљда се само код нас, без икаквих по-

следица, може одговорити:

-Министарство одбране није одустало од наставка изградње на Бежанијској ко-си;

-рок за изградњу објекта је неизвестан, зависи од обезбеђења финансијских средстава, а то све може трајати годинама док неко не донесе одлуку да се тамо више неће градити из ових или оних разлога.

Шта такав одговор значи господину Радивојевићу? За оне који одлучују, и оне који их контролишу или не контролишу, све је решено, све је по закону, а то што човек нема стан само је његов проблем и треба да буде задовољан јер он има решење а многи немају ни то.

Уместо да му се додели усельјив стан или стан чија је изградња у завршној фази потпуковнику Радивојевићу је додељено нешто што не постоји.

Њему ништа не значи локација, нити број објекта који је неко планирао да гради. Тада план није реализован, али решење донето на основу њега има трајну важност. Оно се не може мењати.

Потпуковник Радивојевић сигурно није једини и због тога се то не може за-вршити на једном малом чланку.

То више није случај потпуковника Радивојевића то је проблем који мора решити господин Драгањац председник УВПС, при чему не треба полазити од година и здравственог стања господина Радивојевића. Њему не треба ниција милостиња или сажаљење. Он тражи да се поштују прописи државе која је била његов послодавац и који је поступао по прописима те државе.

О таквим и сличним проблемима мора да пише „Војни ветеран“ и за то се мора наћи простор а када се разреше горући проблеми ради ћемо гледати фотографије људи који се објављују у сваком броју, ради ћемо читати шта је књаз Милош слушао у Бечу и шта је пресудио председник државног савјета Марко Ђукановић и шта је рекао Марко Радуловић државни савјетник.

С поштовањем
Ђорђе Симић

Поштовани господине Симићу, будући да по други пут упућујете писмо „Ветера-ну“ о различitim ставовима Главног и Из-вршног одбора у вези права на повећање пензије од 11,06 одсто, потражили смо од-говор од надлежних у Удружењу војних пензионера Србије. Ево тог одговора:

„Мериторни одговор на питање да ли и корисници војне пензије имају право на повишицу од 11,06 одсто, може дати надлежни суд у законом прописаном поступку. Ради тога је у Војном ветерану дато одговарајуће упутство онима који сматрају да им то право припада. Мишљења правника по овом питању су подељена. Удружење не може да преузима надлежности суда и да пресуђује. Уосталом, шта би се додогодило ако би „децидно“ мишљење Удружења било обесмишљено правоснажном судском одлуком? Да ли би 50.000 војних пензионера кривили Удружење због тога што су узлудно плаћали судске трошкове у поступку који су изгубили.“

Осим тога, надлежни у Удружењу кажу да стоје иза досадашњих саопштења о праву на повишицу од 11,06 одсто и да су ставови Главног и Извршног одбора по том питању истоветни.

Господине Симићу, када је реч о дру-

гом делу Вашег писма који се односи на текст Ранка Бабића и текст „Случај потпуковника Радивојевића“, хвала Вам на при-медбама, мада би за читаоце „Ветерана“ било много корисније да сте се, као генерал-потпуковник у пензији, критички осврнули на горућа питања система социјалног осигурања војних осигураника.

Господине Симићу, где је ту логика: критикујете „Војни ветеран“ што је објавио текст о „случају потпуковника Радивојевића“, текст који упира прстом у болесно друштво ткиво и апелује на свест и савест људи у Министарству одбране да помогну човеку, а не критикујете оне који су директно одговорни за случај потпуковника Радивојевића. По којој логици сматрате да то „више није случај потпуковника Радивојевића већ проблем који мора решити господин Драгањац председник УВПС“? Ви сте генерал-потпуковник у пензији и требало би да знате ко је дужан да реши Радивојевићев стамбени проблем. То је Министарство одбране, или надлежни суд, а не Удружење, председник Удружења или неко трћи. Удружење је захтевало од надлежних да се „случај потпуковника Радивојевића“ што хитније и правично реши, а „Ветеран“ је јавно апеловао да се помогне човеку, али кључеве од стана Радивојевићу може дати једино Министарство одбране. Зашто то и Ви, господине Симићу, не кажете отворено?

Господине Симићу, недавно смо Вам објавили текст на више страна, где Вам је омогућено да јавно критикујете све што не ваља у Удружењу и у друштву, па нас чуди што сада тврдите да објављујемо само „афирмавтивне текстове“. О чему је реч? Да се нисте можда најтили што Ваш прилог нисмо објавили у прошлом броју?

„Војни ветеран“ може да буде бољи и читанији, али не стоји да се у њему пише само афирмавтивно или „једнообразно“, као што се некад писало у војној штампи. Да је којим случајем тако, „Ветеран“ би остао без читалаца, јер тираж се више не повећава „наређењем“, него озбиљним и стрпљивим радом, квалитетом листа, и са одговарајућим средствима.

Гл. и од. уредник
Миладин Петровић

КРИТИЧАР СЕ БАВИ КРИТИЗЕРСТВОМ

Поводом реаговања Петра Кнежевића на текст „НАТО и друштвено-економски развој Србије“ (Војни Ветеран број 74)

Поштујем свако разложно мишљење које се разликује од мого, али се згражавам над тенденциозним полемикама када су у питању дисонантна мишљења интелектуалаца о неком проблему као и о блађењу тих полемика у малициозну одору, као што је то учинио Петар Кнежевић са насловом „Приче за малу децу.“ Но појимо редом да видимо да ли је то валидно, и зашто је то критичар урадио.

Како до раста тираж?

ПОТРЕБЕ И МОГУЋНОСТИ

Како повећати тираж „Војног ветерана“, гласила војних пензионера Србије, једно је од актуелних питања која се односе на квалитет информисања свих корисника војне пензије. Умесне и, стим у вези, веома корисне предлоге изнео је у прошлом броју колега Ранко Бабић из Ниша, наглашавајући поред осталог да, имајући у виду тираж од 2.600 примерака, „Ветеран“ чита сваки тринадесети члан УВП. Међутим, полазећи од чињенице да је војнопензионерско гласило намењено свим корисницима војне пензије, не само члановима УВП дакле, простом се рачуницом долази да податак да један примерак долази на сваког двадесетједног потенцијалног читаоца. Ваља при томе имати у виду и претпоставку да се део тиража може да пласира и у другим срединама, као на пример у јединицама и установама Војске Србије – међу активним старешинама, војницима по уговору, будућим професионалним војницима, библиотекама, читаоницама... Све то указује да би тираж овог гласила, уз одговарајуће организационе потезе, могао да буде знатно већи од устаљених 2.600 примерака. А организационе мере које су најчешће условљене улагањем одговарајућих финансијских средстава и неопходним кадровским решењима, представљају један од најпресуднијих фактора за увећање тиража сваког штампаног гласила.

У оквиру организационих поступака посебно место припада обавештавању постојећих и потенцијалних читалаца о садржајима које то гласило нуди читалачкој публици. То, наравно, важи и за „Војни ветеран“ који, нажалост, због материјалних и кадровских реалности, није у стању да примењује тај облик обавештавања, односно популаризације листа. Немогућа је данас, то је општепознато, примена наведених мера без оглашавања у тиражним штампаним и електронским медијима. Поставља се с тим у вези питање: шта је у постојећим условима могуће учинити да се „Ветеран“ приближи широј читалачкој публици?

Непосредно пре одговора на ово питање неопходно је истаћи поражавајућу чињеницу да знатан број корисника војне пензије не зна за постојање војнопензионерског гласила. Нужно је, стога, кренути најпре са кампањом којом би се, преко месних и општинских организација, потенцијални читаоци упознали са постојањем и ударним садржајима које објављује „Војни ветеран“. То је посебно значајно када се има у виду чињеница да тренутно, објективно, не постоје други утицајни облици популаризације војнопензионерског гласила. Ипак, и поред свега, уз добру вољу и веће ангажовање месних организација, редакције листа и дописничке мреже, могуће је, у знатној мери, превазићи проблеме које намећу финансијска и кадровска проблематика. Зашто, на пример, УВП, општинске и месне организације, издвајајем дела својих средстава, не организују штампање одговарајућих пропагандних летака који би били доступни сваком кориснику војне пензије. Познато је да сваки пилар, пекар и трговац пропагирају на тај начин своје фирме и производе, чија обавештења свакодневно налазимо у нашим поштанским сандуичићима. Мада то није једини, несумњиво је најделотоврнији облик у постојећим условима, посебно када се зна да изискује минимална финансијска улагања.

Један од проблема неповољног постојећег тиража „Војног ветерана“ свакако је и недопустиво лоша дистрибуција на адресе претплатника, што у доброј мери одвраћа на претплату и оне војне пензионере који би претплату прихватили уз гаранцију да ће им лист бити благовремено достављан на кућне адресе. То, засад, колико је бар аутор ових редова познато, одвраћа знатан број војних пензионера да се уврste у ред претплатника „Војног ветерана“.

Било је ово само једно од добронамерних мишљења за повећање тиража нашег гласила, уз истовремени позив осталим читаоцима да изнесу своје виђење ове проблематике и тиме допринесу да се „Војни ветеран“ нађе у рукама знатно већег броја читалаца него што је то до сада био случај.

Р. РИСТИЋ

ђу да није целиснодно учлањење у НАТО а истовремено је то расположење становништва, зашто председник Србије не би одложио ово питање. Зашто да се троши новац којег држава нема да прехрани гладне и оправи једну ћуприју. Шта у томе има лоше? Без икакве основе изводите своје конструкције само да би оцрнили мој рад.

3. Применом дедуктивне методе ја изводим закључак, да у садашњем тренутку, Србији није потребно ни војно јачање ни учлањење у НАТО-савез. То јасно подразумева да војно јачање проистиче из учлањења. И даље... зашто би Србија онда била члан једног бесперспективног војног савеза и издвајала за војску баснословна средства. Шта овде има нејасно? Кнежевић, из целог текста логичке конструкције констатује: „на жалост Мрвић тврди да Србији није потребно војно јачање“. И даље образлаже своју тезу хипотетички, да ко може тврдити да нека велика сила пре свега САД због геополитичких интереса неће напasti Србију. Заиста смела прогноза. Али ја бих упознао Кнежевића ако му то није познато, да су САД на простору Србије присутне геополитички, војно и економски са правом да користе њен простор у транзитне сврхе, па се поставља питање, који би још од стратегијских интереса САД био да војно интервенише у Србији.

Господине Кнежевићу, ја на жалост остајам при томе да Србија треба да гради свој одбрамбени систем сразмерно својим материјалним могућностима и укупној консталацији међуродних односа пре свега на простору Европе.

4. Кнежевић се дотиче важног теоријско-стратегијског питања, фактора рата. Потребно је да се појасни први фактор рата - жива сила. Човек са својим психо-физичким способностима, моралом, стручном оспособљености и мотивацијом да да свој живот за одбрану отаџбине, био је и остао најзначајнији фактор рата. Наравно ником живом не пада на памет, да би он голорук ишао у оружану борбу. Имаће оружје какво му омогућава економија земље, стратегијске процене о обиму и интезитету оружане агресије и физиономије оружане борбе. Али су бројни примери у ратној историји, како човек може извршити ратни задатак, као у рату у Вијетнаму и Авганистану. Подсећам Вас, да је руски мајор скочио на немачки ров и својим грудима затворио цев митраљеза што је омогућило пробој целој бригади. Наши момци су у борбама на Косову о Божићу газећи потоке до паса пришли Албанцима на 50 метара и протерали их за Албанију. Наши командири и команданти су виртуозним командовањем у страшном борбеном конфлиktу извршавали борбене задатке и сачували младост Србије. Зар то нису херојска дела? Бој бије и оружје али и срце у јунака. Немојте бити површни, то не приличи представнику војног новинарства.

Какви закључци следе из спроведене анализе?

1. Критичар није упућен у научне методе које се применеју у истраживањима у друштвеним наукама. На једној истргнутој реченици или пар речи из текста конструише своје критичке опсервације. То је злоупотреба истине.

НАСТАВАК НА СЛЕДЕЋОЈ СТРАНИ →

1. Ја у раду кажем: „Драгишић тврди да учлањењем у НАТО Србија стиче монитор заштиту својих националних интереса, посебно у условима претњи и оних за које је питање дана када ће постati озбиљан проблем безбедности“, и констатујем да је ова тврђња крајње забрињавајућа. Постављам питање „ко Србији данас прети“. Нешто нике кажем: „зашта је требало одређеније назначити, који су данас потенцијални агресори Србије и са каквим би мотивима интервенисали, да би требало чим пре да стане под кишобран НАТО“. Шта овде има нејасно? Петар Кнежевић је из целе логистичке конструкције пасуса истрагао реченицу „ко данас Србији прети“ и на тој основи развио елaborацију о могућностима избијања

рата, чиме навраћа воду на млин Драгишића. Даље Кнежевић констатује да између питања: „ко данас Србији прети“ и текста „у свету су још присутне аспирације територијалног...“, постоји контрадикторност. Али је свесно изоставио половину текста - у тим процесима не би Србија да учествује итд. Између ова два питања нема никаквог синергизма, јер је други цитирани став дефинисан у конотацији НАТО-функција, а да ли ратна опасност од НАТО постоји, то нека кажу Драгишић и Кнежевић.

2. Кнежевић ми приписује да ставом о избегавању референдума, омогућавам Народној скупштини Србије да донесе одлуку о учлањењу у НАТО-савез. Господине Кнежевићу, ако умне главе Србије на-

ПИСМА

2. Критичар мага рада се критицирајући, да би показао своју војно-стручну и новинарско-дојенску супериорност, жртвујући истину и мене као аутора. Додаје моме раду своје описе предмета рада, чиме искоче из задате теме критике.

3. Малициозна одора опуса критичару: "прича за малу децу", је омаловажавање мене и мага рада пред читаоцима Ветерана.

4. Господо Кнежевићу и Уредничкој, ова несувисла критика мага рада је велики скандал. То није смело да се деси, по готову што су врсни војни стручњаци војни пензионери високо оценили мој рад, пожелели да таквих буде што више. Тиме је нанета штета Ветерану и његовим читаоцима, јер су криво информисани.

Господине Кнежевићу, човек пре него се залети поставља летвицу на висину коју може прескочити.

Молим уредника да ову анализу објави.
Са поздравом,
Др Војин Мрвић

Писмо из Зајечара

ОД СРЦА СЕ ЗАХВАЉУЈЕМ УДРУЖЕЊУ

Мој покојни супруг Радосав Симовић,рођен је 1923. године. Ја сам му друга супруга, склопили смо брак пре три и по године.

Радосава сам неговала и пазила, дана 9. 7. 2010. године преминуо је у Градској болници Зајечар.

Нисам знала шта да радим, ово је била непознаница за мене. Отишла сам у Удружење војних пензионера у Дому Војске Србије и обратила се Радету Јовановићу, секретару Удружења.

Одвео ме је у предузеће за погребну опрему, покојног супруга су обукли, ставили у хладњачу, нашао је место за сахрану на градском гробљу, известио Команду гарнизона да Војска да почаст мом супругу.

Дана 10. 7. 2010. године, организовао је и саму сахрану са старешином из гарнизона.

Сутрадан сам отишла код Радета у Удружење, написао ми је шта све треба да припремим од документације за остваривање својих права код наплате, чак ми је средио да платим погребном предузећу у више рата.

За овакву услугу и пружену помоћ од срца се захваљујем Удружењу војних пензионера у Зајечару, а посебно Радету Јовановићу - секретару Удружења.

У разговору са осталим војним пензионерима сви су ми рекли да је Раде тајак и од велике помоћи када треба помоћи. То се видело на дан сахране где је један пензионер сахрањен истог дана, све ово је урадио и за другу сахрану.

Још једном се захваљујем господину Радету и желим му дуг живот. Шта би ја без његове помоћи.

Удовица

Весна Симовић

Симо Матавуљ

СВЕЧЕВ ЛИЈЕК

Безимени летописац Горњег манастира острошког и чувар Светог Ђивота Свечевог, у архивску збирку чуда Светог Василија уврстио је и приповетку Симе Матавуља "Свечев лијек", ценећи да ју је писац написао на основу истините животне приче коју је могао чути лично од сведока или као месно предање, које је он само уметнички обрадио, не дојајући и не одузимајући ништа од истине.

У неком селу у новопазарском Санџаку живио је човјек по имениу Јован Шибрак, знатан по имовини, високо цијењен по памети, честитости и добочинствима. Да сте запитали ма кога од његових сељака има ли Шибрак какав недостатак, свако би вам одговорио: "Нема! Наш је Шибрак права хришћанска душа! Больега човјека нема у цијелом Санџаку! Због људи као што је он и сунце сјај..."

Шибрак је одувијек био здрав и начит. Имао је свега доста: и земље ораће и пашњака и стоке и шуме и новаца, заштјеђених од сувишака рода родних година. Рано се ожени дјевојком у свему према себи. Задуго нијесу имали порода, па им се роди мушки дијете, за које се већ од пете-шесте године могло рећи да се увргло на родитеље. Надјењуше му име Миленко. Дијете је по лицу личило на матер, а по осталим особинама на оца. Раастаје као цвијет људски, стасит и лијеп, а уз то кротак, уљудан, милостив.

Заиста, срећнијег човјека од Јована Шибрaka није било на далеко. А како је био и врло побожан и вршио закон Божији што је боље могао, сеоски свештеник, човјек неук и пријрост, али пун страха Божијега, поучаваше народ да се угледа на Шибрaka којега је Бог наградио.

Али је срећа човјекова, ћудљива и превртљива, те се и Јованова показала таква - одједном га остави, а њу залијени њезина сестра - несреща. Његовог сина Миленка обузе зло невидљиво: на један мах обори га нагла и тешка болест, и то баш онда кад стаса за женидбу!

Спометка су се родитељи надали да ће он болест савладати, али кад се за пола године над болесником изређаше и врачаре и хоће са записима, па и учени лекари из Митровице, онда Јована и Станију обузе очајање и почеше се мирити са мишљу да ће им смрт уграбити сина јединца. А и несрещни младић, који није имао болова, него је чилио и вену, поче да жели смрт.

И тако срећни човјек кому су многи завидели, поста тако јадан да се нико не би мијењао са његовим удесом! Може ли за човјека бити зла несрещнијег од таквога? Да је Шибрaku одједном пропало све имење, да му је напријеџац умрла његова вјерна и добра Станија, да се сам почeo распадати од какве

страшне болести - зацијело би све то лакше подносио него то што имаше гледати где му дијете полако умире! То је Јован јавно говорио, а понекад би дођао:

"Бог Сам зна ради чега је то! Може бити да сам нешто тешко згријешо кад ме, казни најтежом казном!"

А свештеник говораше Јовану: "Ко зна, брате, може бити да те Господ само куша, као оно праведнога Јова, па да ће се све добро свршити!"

Тако је вријеме протицало и тако се наврши друга половина године. Миленко је једнако чилио. Једном ће стари свештеник, који је чешће сраћао у ојаћену кућу, рећи домаћину: "Де, Јоване, сине послушај један мој савјет! Иди у Црну Гору, у манастир Острог, да се завјетујеш и помолиш великом Чудотворцу, Светом Василију! Ти знаш да онамо иду и Латини и Турци и да је сиљном свијету Светац помогао. Пости Свешту неко вријеме, па иди с вјером и смјерношћу..."

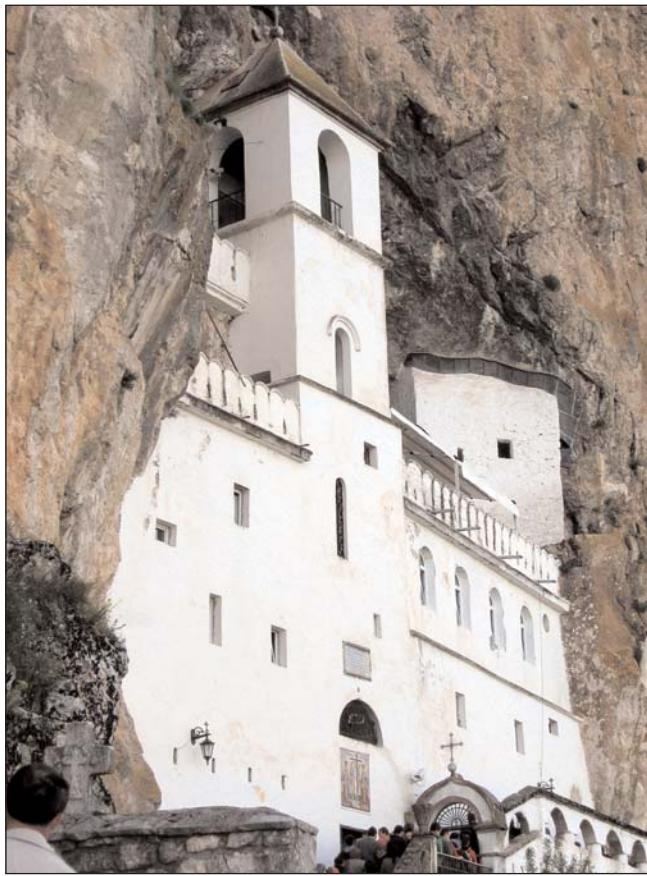
Јован послуша свештеника и отиде, али ни од тога не би болјитка болеснику. Тако прође још шест мјесеци.

Једном, предвече, бијаше претпошљедње недијеље Великога поста, Шибрак се упути од куће да обиђе јесење. Као вазда, упути се у страху, јер се једнако боја да ће зачути кукњаву у кући. Вријеме је било меко, небо наоблачено, ваздух је мирисао од пролетњег даха, птице су цвркутале, њиве се зелењеле од младих бујних јесењих усјева. Шибрак, и поред свога јада, уживаше у толикој природној љепоти те, онако, у мислима и у доколици, ноге га однесоше много даље него што је најмрравао.

Цио онај крај на домаку његове куће раван је као длан, готово без иједног дрвета, јер је ту земља веома родна и свудје обрађена. Али, на крају долине, где Шибрак стиже, почињајо је зашумљени бријег, и баш Шибрак стаде да посматра сунце на смирају, кад изненада над њим загрмје и просу се плахи дажд.

Он потјече да се склони под једну велику букву при дну бријега, где бијаше његов крај. Како ли се зачуди кад под дрветом затјече неког свештеника!

Пјешачки пут из оближњег села ишао је ивицом долине, па се пењао преко бријега и водио ка Митровици.

Дакле, свештеник је био неки намјерник, који се ту склонио од кише и иначе да се одмори.

Шибрак назва Бога, па пошто сједе, заподјену разговор о времену: "Ево Божијег дара!"

"Јест", потврди свештеник, "прљетна је кишица - Божији дар!"

Шибраку се учини да глас непознатог човека не излази из његова грла, него да допире однекуд са стране, из даљине. Погледа боље свештеника и опази да су му образи утонули, да му је кожа на лицу црна, да су му очи без сјаја, да му је брадица црна, ријетка и без сјаја - сачувай Боже, као у каква покојника, након неколико недјеља, пошто је сахрањен.

"Путник ли си?", запита Шибрак мало у страху.

"Путник сам", одговори оним чудним гласом човјек и дубоко уздахну.

"У Митровицу?", упита опет.

"У Митровицу", потврди онај.

"Ако миљујеш, можеш свратити к мени, у моју кућу на вечеру и на ноћиште. Није далеко одавде"

"Не могу, брате, јер морам одмах даље, а теби хвала као брат!"

Киша нагло попусти, као што нагло бијаше ударила. Сумраче почињаше. Шибрак хтједе поставити путнику питање ко је, шта је, одакле је, куди иде, као што је већ обичај код наших људи, али разумједе да путнику није до разговора, да носи некакво велико бреме на срцу. Зато узе говорити о себи, о свом злом удесу, исприча намјернику како му се син разболио и како је ходио к Чудотворцу Василију Ос-

трошком, али узалуд! И заврши: "Био је силен свијет, јер као што знаш иде му на завјет не само наша вјера, него и Турци и Латини. Свијет се препаде да Светац више неће чинити чуда..."

Након дужег ћутања, намјерник ће Јовану:

"Свеци не могу помоћи што неће и они измолити од Свемогућега, а зашто Он неће увијек да услиши молбе, то не могу ни они знати. Његови су разлози непостижни. Него, реци ти мени - дијелиш ли ти колико можеш сиротињи?"

"Дијелим, заиста колико могу", одговори Шибрак.

"Дајеш ли толико да и сам осјетиш или дајеш од свог сувишка", пита даље свештеник. "Право да кажем, дајем од сувишка", рече Јован.

"То је оно, видиш, што сам слуптио и што не ваља", настави

свештеник, као из још веће даљине. "Од сутра ради друкчије, намјењуј, али не као сада, него како ћу те ја савјетовати, ако ћеш ме послушати!"

"Хоћу, заиста хоћу! Слушаћу те као свог оца. Само говори", убрза Шибрак, устајући. Ноге су му клецале, а свештеник из мрака поступно, удаљујући се, започе:

"Ти си имућан и ти знаш све невоље у свом селу. Знаш шта је коме од твојих сељака најпрече. Дакле, већ сјутра изабери оног за ког мислиш да има највећу потребу и ту потребу одмах најмири. Али, запамти добро, да нико не дозна за твоје добро дјело. Нико. Ни твоја жена. Ради као што је Христос заповједио: "Да не зна љевиција твоја шта чини десница твоја!" Изазови насамо онога коме си то добро дјело намијенио, па га закуни да то ником не казује, а да се моли за твога сина. И та прва молитва за болесника, неслуђена, неочекивана, до непознате душе, за непознато доброчинство, почеће помагати."

"Хоћу, учинићу тако!", рече скрупено Јован.

"Па онда", настави већ невидљиви и нечујни човјек, "таква иста дјела, тајвим истим начином, настављај што чешће, да што прије почнеш осјећати како се твоја имовина крњи. А Богу се моли да ти дајо срце да не зажалиш, јер срце човјечије сувише пријања за земаљска блага."

"Хоћу, све ћу тако урадити!"

"Још нешто. Твој младић лежи у кући?"

"У кући!"

"Од сјутра изнеси га напоље. Дању и ноћу нека лежи напољу. Чувајте га од

влаге, припеке, вјетра, али нека га напољу. Не нудите га жестоким пићем, него га напајајте млијеком и нудите га медом. Рекао сам све. Догодине, кад се наврши година од данашњег дана, походићу те и надам се, затећи ћу те весела, ако послушаш моје савјете. Збогом!"

И чудни путник - ишчезну.

Кад се Шибрак вратио кући, није ни сам знаю. Био је као у неком бунилу, али, зачудо, чим пређе prag своје куће, обузе га нека неисказана радост, те његови видјеше човјека који као да је открио неку велику тајну, која га чини срећним а о којој не говори.

Сјутрадан, зором, устаде Шибрак, узе повећу суму новца и отиде неком Милошу Гаврићу, коме бијаше уггину во. Изазва га насамо и од прве му рече:

"Ево ти да купиш вола, али те преклињем свијем што ти је најсветије да о томе ником не говориш. Не било ти благословено, ако ме одаш. Јер, знај да је ово намјена. Моли се Богу за маг Миленка!"

Па се Шибрак врати кући и одмах удеси да се кревет и на њему болесник изнесу у двориште, под велику липу, да поред њега увијек буде јакошњег млијека. Ту останде цијели дан, забављајући болесника лијепим причама, шалама и побожним мислима.

То исто учини и другог дана: отиде некој удовици и даде јој знатну помоћ, молећи је да то не разгласи.

И тако настави Јован Шибрак. И сваког дана чињаше му се да се његов мили болесник помало снажи.

Али, истом, кад добро осјети да већ не даје од свога сувишка, кад видје да лице његове Станије поста све брижније и да она одгађа нека питања која је муче, истом се онда ујвери да је његову јединцу знатно боље.

Након три мјесеца Миленко се тако опоравио, да је могао сједети и помало ходати, а након још толико времена, устаде и поче радити, те се отац и мати озбиљно договораху да га ожене.

Наврши се година. Јован Шибрак чувао је тајну. Домишљао се да ли је онјај необични свештеник Божији човјек који је у животу или то бијаше Божији човјек, који је нарочито дошао са онога свијета, да му помогне.

Кад дође ред на онај жељно очекивани и добро запамћени дан, Шибрак нареди гозбу. Рече својима да ће увече стићи његов мили пријатељ кога они не знају.

Али, не дође нико.

Те ноћи Шибрак усни истог свештеника, на истом мјесту, али свештеник бијаше у златотканим одјеждама, а шума је блистала у чудесној, необичној светlosti.

Утвара рече Шибраку благо:

"Приступи, синко! Ја сам Свети Василије Острошки!"

И ишчезну, као и првога пута.

Пиши:
Крстјан
Милошевић

Двеста година од Варваринске битке **НЕПОБЕДИВИ СРПСКО-РУСКИ УСТАНИЦИ**

Храброст српских устаника, посебно у борбама код Прахова, задивила је руског команданта Џуката, који се одушевљавао јунаштвом Хајдук Вељка. Њега је руски командант одликовао Златном медаљом и поклонио му сабљу са позлаћеним балчаком, на којој су биле уgravиране речи: „За храброст”.

Почетком 1810. Руси су показали много веће интересовање и ангажовање у пружању помоћи устаницији Србији. Обнављајући ратне операције против Турске, након прекинутих мировних преговора у Слобозији, Руси су настојали да оживе српско-руску војну сарадњу, пре свега у Крајини и на Дунаву. Циљ је био да се Турци потисну из тог дела Србије и војне операције пренесу на Видин како би се добила „слободна српско-руска комуникација на Дунаву”. Сплетом околности, проширијући своја дејствуја у Србији, Руска војска ће учествовати и у Варваринској бици. Временски посматрано, Руси ће у Србији, са мањим прекидима, боравити од марта до новембра 1810, а са делом снага и до 1812. године.

После краће „експедиције” генерала Исајева у марту, на простору око Кладова и у Крајини, главнокомандујући руски командант генерал Каменски послao је у јуну у Србију грофа Џуката са 4.500 пешака, коњаника и артиљерија. Као и његов претходник Прозоровски (1807), Каменски се срдачно обратио српским устаничким старешинама једном прокламацијом (11. јун), којом их позива да заједнички и што пре пођу у рат против Турака: „Похитате и ви храбри Срби, наша верна браћо и савезници!” Захваљујући спајању Српске и Руске војске, крајем јуна вођене су заједничке борбе за Кладово, Прахово и Брезу Паланку. Сем руских снага, у борбама је учествовало 4.500 устаничких пешака и 1.500 коњаника под командом Петра Добрњца.

Под Праховом се 2. августа одвијала велика битка у којој су Турци били поражени (око 500 мртвих и 600 рањених). Српско-руски губици износили су 47 погинулих и 72 рањена борца. Наредног дана, у поновљеној бици, Руси и Срби су поново однели победу, али им је она донела нове губитке (37 погинулих и 64 рањена борца). Тиме је турска офанзивна надмоћност на Дунаву, у делу Крајине, била сузбијена, па су Турци морали прећи у дефанзиву. За то време водиле су се борбе под Кладовом, које се предало 2. августа. Вук бележи како је Петар Добрњац, поставши „управитељ” у Кладову, био изузетно гостољубив према руским офици-

Хајдук Вељко Петровић

рима. Они су „код њега једнако и ручавали и вечеравали и чај пили”. Храброст српских устаника, посебно у борбама код Прахова, задивила је руског команданта Џуката, који се одушевљавао јунаштвом Хајдук Вељка. Њега је руски командант одликовао Златном медаљом и поклонио му сабљу са позлаћеним балчаком, на којој су биле уgravиране речи: „За храброст”.

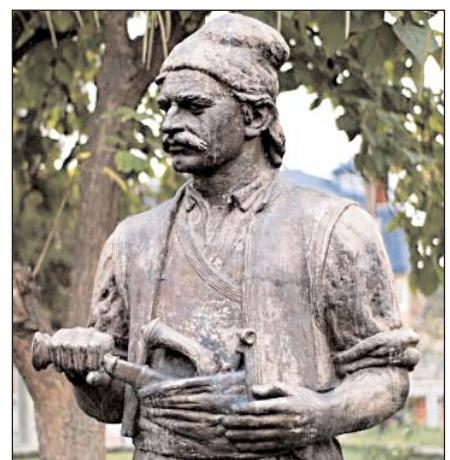
На Карађорђев позив да Руси помогну у сузбијању румелијског валије и севаскера Хуршид-паше, који је кренуо у офанзиву на Србију, један одред Руса са око 1.500 пешака и 300 козака и улана стигао је у Делиград под командом генерала Орурка (4. септембра). Након свечаног и срдачног сусрета Карађорђа и Орурка, није било времена за славље и одмараше. Већ сутрадан су вожд и Орурук обишли Варваринско поље, на коме се очекивао снажан турски удар. Руски генерал је „професионално и зналачки” проценио ситуацију и закључио да је „ве-зирова ситуација бόља од устаничке”, па је предложио вожду да се врате на Јаси-ку, место које је нудило повољнији одбрамбени положај. Срби и Руси су током ноћи 6. на 7. септембар обновили шанац који су нешто раније разрушили. Планом су предвидeli да вожд „командује уста-

Станоје Главаш

ницима у шанцу”, а Орурук „коњицом у непосредној близини утврђења”. Не знајући да међу устаницима има и Руса, а да је за ту прилику промењена и тактика, Хуршид-паша је наредио „муњевит јуриш”, који су одбили српско-руски коњаници. Ни касније увођење резерви није помогло Имаил-бегу да стабилизује своје снаге, које су се „дале у панично бекство преко Мораве, плаћајући и њој свој данак”. Ту сјајну српско-руску победу помутила је погибија сестрића генерала Орурка. Тај млади коњички официр погинуо је у јуришу „посечен на бојном пољу”, а Хајдук-Вељко је рањен у руку”, казује историчар Баталака.

Налазећи се на опустошеној просторији, који је био изложен турским нападима и од Крушевца и од Варварина, са врло оскудним маневарским могућностима, Карађорђе и Орурук су одлучили да српско-руске јединице одмах преместе на Варваринско поље. Тиме су „изазвали” Хуршид-пашу да их нападне, пошто су се нашли иза његових леђа. Из логора у Варварину вожд је успео да „измоли од Џуката продужетак боравка Орурка”, а Добрњцу наредио да напусти Кладово и „похита са устаничким снагама у Варваринско поље”. Због ситуације на том простору, Добрњац је остало у Кладову, а на Варварин упутио 2.000 Пожаревљана. Након договора са устаничким вођама и Оруруком, Карађорђе је кренуо у Шумадију по „нову војску”. У манастиру Враћевшици

Јован Курсула

одмах се састао са Миланом Обреновићем, Доситејем и архимандритом Филипом Вићем (17 септембра). Милана и архимандрита упутио је Каменском да „тамо нашу нужду покажу“. Иначе, пре одласка из Варварина, вожд је за заменика оставил Младена Миловановића, а ту су још били Хајдук Вељко, Станоје Главаш, Илија Барјактаревић, Кара-Стева и други. После силних мука, вожд је успео да сакупи пет стотина војника и стигне у варварински шанац дан после прве битке.

Хуршид-паша и Исмаил-паша Серезлија напали су удружене српско-руске снаге у варваринском шанцу 18. септембра. Целодневна битка вођена је испред шанца. Турци су само у почетку имали успеха, док нису „насели“ на стрељачку и артиљеријску ватру. Руски генерал Орурк, „у средини стојећи и само један прутаћи у рукама држћи, хладно крвно је командовао и своје војнике као и србске на бодро стојање противу непријатеља одушевљавао“. А онда, када су турски напади „спласнули“, Орурк је кренуо у напад и „тукао непријатеља“ који се у нереду повлачио, остављајући више од хиљаду мртвих.

Други део Варваринске битке одвијао се 22. септембра. Дабоме, опет је Турке предводио Хуршид-паша, али је и генерал Орурк опет променио тактику. Турке је чекао у шанчевима. После трочасовне топовске канонаде, „српска коњица предвођена Главашем, излетела је из шанца, тукла се с непријатељем, а затим, повлачећи се, навукла турску коњицу на стрељачку, топовску и картечку ватру“, пише Р. Љушић. До тада, Руси су редовно хвалили борбу устаника у шанчевима, па су тог пута били изненађени ефикасношћу устаничке коњице. И тако, током прве битке Орурк је Србе и Русе „поставио“ испред шанца, што је веома изненадило Турке, па се везир обратио својој војсци: „Сви кажете да Србин не смије у поље, него се крије по шуми или се по брдима закопава у земљу као свиња; сад ето поља, а ето Србина; сад да видимо ко царев хљеб jede!“

Поражени, Хуршид-паша повукао се у свој логор. Турци су се повукли из Јастрепца, ка Прокупљу, Нишу и Лесковцу. У знак одмазде, спалили су више од четрдесет села у Крушевачкој нахији. Карађорђе је за тај други напад сазнао у Тополи. Према казивању Баталаке, он је стигао „да ода последњу почаст храбрим борцима које су тог дана сахрањивали“. У време Варваринске битке стигла је вест да је у близини Рушчука, у борбама с Русима, погинуо Алија Гушанац, велики непријатељ Срба. Ту „повольну вест“, најалост, пратило је тужно сазнање да су живот изгубила два српска велика и предана пријатеља – руски генерали Цукато и Исајев. Враћајући се у своју команду, Орурк је узгред ослободио Гургусовац. После свега, Карађорђе више није био забринут за нишко и дунавско ратиште, па пошто је одахнуо, кренуо је с устаничком војском према дринском ратишту. Најзад, после успешног исхода борби на дринском ратишту, на крају те преломне године, српске граничне страже стајале су на Дрини, Тари, Златибору, Јавору, Голији, изнад Новог Пазара, на јужним падинама Копаоника и Јастрепца, на речици Топоници крај Ниша, на Грамади и изворишту

Српско-руска сарадња пре и после Варваринске битке

ПОКУШАЈ БЕЧКОГ КОНЗУЛА

Руси су у јесен 1809. године својом офанзивом на Дунаву ослободили Србију турске притиска у моравској долини и дали јој могућности да одахне у зиму те године. Њихова помоћ била је једина стварна, најбржа и најделовиторија. Разумљиво је стога што је највећи део наших људи био за то да се везе са њима што пре наставе и сви неспоразуми изгладе, а да се напусте све комбинације са Французима и Аустријанцима. На народној скупштини у Хасан-пашијој Паланци, држаној крајем новембра 1809, би решено да једна српска депутација оде у руски главни стан и изради све што може за Србију, а да код руске владе огласи за неважећа сва писма којима су се Срби нудили другима. Тако је Карађорђева акција у Аустрији и Француској била демантована, а приписивана је не толико његовој личној иницијативи, колико сугестијама других људи. У руском главном стану водило се рачуна о српском незадовољству и о потреби да им се помогне, и стога је, у нове борбе, у 1810. години, упућена у лето у Србију једна руска војска од 2500 људи. Она је са Србима оперисала, углавном, у Неготинској Крајини и повратила веру у људе. Када је Куршид-паша кренуо са југа нову турску офанзиву, уједињена српска и руска војска, која беше добила знатна појачања, однесе лепу победу код Варварина, 6. септембра године 1810. После те победе пожурио је Карађорђе са нешто козака на Дрину, да и тамо сузбије Турке и рашисти ситуацију. Пораз Турака код Лознице 5-6. октобра учинио је и на тој страни крај њиховим агресивним тежњама. Само, мада је не сумњив успех био ту, Карађорђе ипак нема вере да Срби сами могу одолети Турцима; лањски пораз на Морави беше ослабио његово старо поузданье, које, истина, никад било чисто самопоуздане дуга рока. Он стога стално тражи руску војску за Србију као неку врсту јемства да је српска ствар везана за Русију.

Руско-српска сарадња и опасност да се руски гарнизони уведу у Србију и ту одрже, како су Срби тражили, определиле су бечку владу да у Београду оснује свој конзулат и да покуша одвојити Карађорђа од Руса. Та њихова одлука дошла је у незгодан час, баш пред варваринску битку, у време када је Србима руска помоћ против опаснога Куршид-паше била преко потребна. Шта ће им Аустрија сада, са конзулом без војске, и кад је очевидно да она хоће да брани Србе не од Турака него од Руса? Карађорђе стога, у договору са неколико старешина, одбија да понуди и оста потпuno веран Русији, мада ће ускоро сам цар Александар, да би разбио француско-аустријски савез, понудити Аустрији окупацију Влашке, Молдавске и Србије. Срби су, идући до краја у својој русофилској политици, а и да пресеку опасна аустријска роварења, милили Русе да у њихове градове уведу своје сталне гарнизоне. И, доиста, почетком год. 1811. уђоше руски војници у Београд, Шабац и Делиград.

То је све појачало унутарње врење у Србији. Долазак руске војске сматрала је Карађорђеву опозиција као свој успех и једва је чекала да је поздрави. Карађорђева странка хтела је опет да учврсти своју власт пре долaska Руса. По savetu својих пријатеља, нарочито сплеткама склонога Младена Миловановића, Карађорђе је решио да своје главне противнике уведе у владу, у „попечитељства“, да их задржи у Београду и одвоји од народа. Како су они, као Јаков Ненадовић и Миленко Стојковић, имали под собом велике области са по три четири нахије, он је мислио да ће њихову моћ сломити најлакше тиме што ће их направити члановима владе без њихове нахијске снаге, а њихове области разделити у више јединица и на чело тих јединица диги нове војводе-скоројевиће, истакнуте у ратовима и њему лично одане. Те нове војводе имале су бити у свему равне старима. Врховна власт остала би тако у Карађорђевој руци, без опасних такмаца, а подржавали би је ти нови нахијски господари, „Видим ја да сви ви почи, сваки у својем округу, почели сте бити деспотами“, говорио је Карађорђе старим великим војводама, тужећи се да му не штују власт. Новим уставом, донесеним у Београду, на скупштини од 8-11. јануара године 1811, знатно је појачана власт вождова. Од њега се тражило као најважније, и он је на то пристао: да чува савез са Русијом као српским покровитељем. Тражило се и да ништа не предузима ни у земљи ни ван ње без споразума са Саветом; али, то се дало лако изиграти погодним саставом Савета, који није долазио из неких слободнијих народних избора. После те скупштине, 29. јануара, дошао је руски гарнизон у Београд. Миленко Стојковић и Добрњац не хтедоше остати у влади, у којој су били добили места, и бише стога прогнани из земље; Србија са њима изгуби двојицу од њених најбољих војвода. Стојан Новаковић, приказујући тај сукоб, као извину за такав поступак наглашава његов национални значај: „Карађорђева борба има бар ту добру страну што се његовом централизацијом личне власти оснивала монархиска чврста власт, која је, око једног личног стожера, уједињавала све расутене области отаџбине. У тој личној власти јединство се боље видело него у аутономној поцепаности“. Колико се у оно време жалило што је ствар испала тако, види се најбоље по речима Вука Карадића, који каже ни мање ни више него да се Карађорђе, истина, опростио противника, „али тијем окчи и Турцима пут, те лакше земљом обладају“.

(Владимир Ђоровић, Историја Југославије)

Тимока, Старој планини од Ђипровачког Балкана до изнад Великог Извора, допирући до Тимока. На положајима су биле размештене страже у око седамдесет добро утврђених шанчева и шарампова.

Привремено ослобођен од ратовања и страха од турских упада, вожд је могао да се посвети уређењу државе и поновном обрачуни с опозицијом.

Писи:
мр сц. др
Часлав Антић

Опасност на путевима
од пијаних возача

ПОРОК СА СТРАШНИМ ПОСЛЕДИЦАМА

Алкохол се лако меша са водом у свим сразмерама, а пошто су му мембрANE ћелија људског ткива лако пропустиљиве за алкохол ре-сорбција (продирања алкохола у крв) по принципу дифузије се брзо одиграва у дигестивном (пробавном) тракту. Ресорбција алкохола почиње већ у слузокожи уста, нешто више у же-лудцу а доминантно се обавља у танком цреву. Из дигестивног тракта алкохол прво продире у венску крв па артеријску а затим у сва ткива организма. Концентрација алкохола у свим ткивима није једнака. Већа је тамо где је прокрвављеност (васку-ларизација) већа и где има више течности (мозак, срце, јетра, слезина, тестиси) за разлику од костију и ма-сног ткива где је много мања.

Унети алкохол у ткива организма доводи до поремећаја структуре лич-ности. У првој фази, када концентрација не прелази 0,5 промила наступа еуфорија и добро расположење. Све промене које се дешавају под дејством алкохола код ове концентрације тешко могу да се примете. У даљем порасту концентрације алкохола у крви од 0,5 до 1,5 промила долази

постепено али све интензивније до нарушења функције мозга. Нај-пре се појављује опадање објек-тивности док осећање личних спо-собности све више расте. Према неким ауторима, код концентрације алкохола у крви од 0,6 до 0,8 промила наступа опадање памћења и запажања као и праћења континуитета мисли. Самокритика и самоконтрола почињу да се губе. Појачава се субјективност и емоционална лабил-ност. Говорљивост и раздражљивост су све израженије због чега су увреде, банаљности и сва-ђе доста честе. Због субјективног осећања изванредних личних спо-собности и појачане сугестибилно-сти најчешће се пребрзо вози, че-сто уз извођење разних бравура. Интелектуалне функције су јако сужене. Губи се свака самокритика и самоконтрола. Бруталности и банаљности долазе до пуног изра-жаја а схватљење опасности је све-дено на минимум. Добронамерне примедбе стављене од стране других лица најчешће се погрешно схвататају. Саобраћајне несреће се најчешће дешавају због опште не-способности управљања возилом где одређену улогу може имати релативно изражена поспаност. Код концентрације алкохола од 2, 5 до 3, 5 промила долази до све чешћег и дужег прекида свести, чулна запажања, се не прерађују а при крају наступа потпуна инте-лектиуална одузетост. Чулна запажања под дејством алкохола су често погрешна у смислу ствара-ња илузија, нарочито ноћу што често доводи до опасности у сао-браћају. Тако се од разних безопа-сних предмета, мањих животиња, сенки и слично може створити илузија да се ради о непремости-вој препреци на путу због чега долази до наглог и непотребног кочења или заобилажења, што нарочито при брзој вожњи пред-ставља велики ризик.

Хипертензија + алкохол = смрт

Особе с крвним притиском вишним од 168x100 које у кратком раздобљу конзумирају веће количине алкохола имају знатно већи ризик за смрт...

Хипертензија и опијање доводе до утростврења ризика за смрт од болести кардиоваскуларног система, а у случајевима конзумирања изразито великих количина алкохола (12 или више јединица) до чак 12 пута већег ризика за смрт, показује истраживање прове-дено у Републици Кореји.

Подаци су прикупљени од 6 100 испитаника старијих од 55 година, преносе медији. Научници напомињу да се ти налази односе само на мушкарце због премалог броја жена укључених у њихово истраживање.

Неиздржив положај
војних осигураника
Бачке Паланке,
Обреновца, Руме,
Оџака, Апатина...

РЕЦЕПТИ БЕЗ ЛЕКОВА

Удружење војних пензионера Ср-бије, нажалост, поново је прину-ђено да упућује дописе надлежни-ма у Министарству одбране у вези снабдевања лековима војних осигу-раника, иако се очекивало да ће то досад бити решено. У допису који је председник УВПС Љубомир Дра-гањац упутио Управи за војно здра-вство и на друге адресе, између оста-лог се каже:

Дуже времена, од септембра 2009. године, постоје проблеми у снабдевању лековима војних осигу-раника у неким градовима где су вој-ни осигураници ослоњени на цивилне здравствене установе, као што су: Бачка Паланка, Обреновац, Рума, Оџаци и Апатин. Војни осигураници из наведених места приморани су да путују до града где су лоциране вој-не здравствене установе и више од 30 километара.

Како разлог обуставе издавања лекова војним осигураницима нај-чешће се наводи необнављање ра-није сачињених уговора. Међутим, како се ради о државним установа-ма, апотекама Домова здравља, где за склапање уговора није потребан тендери нејасно је како је дошло до пропуста да се уговори не обнове на време.

Удружење је више пута интерве-нисало у писаној форми али до сада без позитивних резултата. Обратили смо се Управи за војно здравство до-писима бр. 173-3 од 4. 11. 2009. годи-не, 173-4 од 7.12. 2009. године; 86-2 од 29. 1. 2010. године и 162-1 од 29. 4. 2010. године и Фонду за СОВО ак-том бр. 186-1 од 24. 5. 2010. године и актом бр. 197-1 од 2. 6. 2010. године.

Не разумемо овакав однос који не доприноси унапређењу здравља, већ напротив услед проблема у путовању, стресова, излагања додатним трошковима путовања и исхране који се не могу рефундирати само ште-ти здрављу, због чега су КВП огорче-ни на војно руководство сматрајући да им се ускраћује право на лечење достојно човека.

Нејасно је зашто је проблем ола-ко схваћен, јер лекарски преглед и добијени рецепти без подигнутог и употребљеног лека не вреди ништа. Зато предлажемо да се под хитно из-нађе решење и проблем реши ди-ректним уговорањем без тендера.“

Адвокатске услуге ПОВОЉНИЈЕ ЗА КВП

На основу уговора о пословној сарадњи на пружању правне помоћи војним пензионерима, између УВПС и ЉИЉАНЕ ЈАКОВЉЕВИЋ, адвоката из Београда, улица Чубурска бр 2 - Занатски центар „Пејтон”, и СТАНОЈКА МИХАЈЛОВИЋА, адвоката из Београда, Булевар Зорана Ђинђића бр. 76/28, ови адвокати ће за потребе војних пензионера Србије обављати следеће правне послове:

1. најмање једном седмично, и то адвокат Љиљана Јаковљевић средом, а адвокат Станојко Михајловић петком, од 17 до 19 часова, у свој адвокатској канцеларији даваће војним пензионерима бесплатне правне савете.

2. у поступку пред судовима и државним органима Републике Србије ради остваривања прописима установљених права, нарочито у области пензијско-инвалидског и здравственог осигурања и стамбеног обезбеђења, војним пензионерима пружаће све правне услуге, као што су: састављање тужби односно захтева и пријава у грађанским, кривичним и управним стварима и поднесања у вези тога; заступање на расправама -рочиштима и главним претресима; улагање редовних и ванредних правних лекова; састављање заштавања и уговора о доживотном издржавању; сачињавање одговора, као и обављање других правних послова.

Адвокати ће послове наведене под редним бројем 2. наплаћивати од војног пензионера - кориснику услуге приликом преузимања правне радње и по цени од 80 одсто (осамдесет одсто), важеће адвокатске тарифе за односну правну услугу - радњу.

ОБАВЕШТЕЊЕ

У Дому пензионера у Сомбору, Првомајски булевар бб, 2. 10. 2010. године са почетком у 12,00 часова одржаће се 3. дружење ветерана некадашње 12. механизоване бригаде.

Сви заинтересовани уплату од 1.200 динара, по особи, најкасније до 25. септембра, могу уплатити лично у Клубу УВП Сомбор средом и четвртком од 10,00 до 12,00 часова или на рачун

“ИНТЕСА-банке”

број 160-2400100021370-62,
прималац: Сеферовић Марија, сврха уплате: дружење. Контакт телефони: Марија Сеферовић 062/323-330 или 011/3433-028 и Саво Дринић 063/2645-705.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Дана 25. септембра 2010. године, у кругу Војне академије у Београду, на Бањици, у 11.00 часова, организоваће се сусрет 9. класе Војнотехничке академије поводом 45. годишњице од завршетка школовања.

Славко Минић
Председник ГО УВП Крагујевац

ОБАВЕШТЕЊЕ

Позивамо све припаднике 21. Класе Ва КоВ да се јаве ради организације дружења поводом 42. Годишњице од завршетка школовања.

Сусрет ће се одржати 11. септембра 2010. године у Нишу. За детаљније информације обратите се:

Богољуб Палибрк, 011/3240-870 или 063/199-04-95 (Београд) и **Никола Антић**, 018/550-711 или 063/75-75-416 (Ниш).

ОБАВЕШТЕЊЕ

Пета класа ШАПО, позната као кинеска, 23. октобра 2010. године, у хотелу “Бристол”, обележиће 60 година почетка школовања.

Окупљање је у 12, 00 сати. Дођите, чекамо вас!

За Организациони одбор
Бранко Бакић

Књигу

**ТАЈНА
ДОБРОВОЉАЧКЕ
УЛИЦЕ,**
аутора
Миладина Петровића,
сведока догађаја,
можете купити
у књижари Војна књига,
Васе Чарапића 22,
у центру Београда.

Миладин Петровић

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знајете да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продажа погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања документа пре и после сахране ради регулисања права члanova породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС или директно на тел. 011/3181-812 или на моб. 064/1660-423

ПРОДАЈЕМ КУЋУ У ПИРОТУ

У центру Пирота повољно продајем 1/2 куће са посебним улазом која се састоји од тробоног конфорног стана на спрату са двориштем и помоћним просторијама. Звати од 16 до 20 часова.

Тел.011/164-464

МЕЊАМ СТАН

Мењам тројисобан стан у Бањалуци за одговарајући у Београду-Земуну.

Телефон: 011/216-9651

ПРОДАЈЕМ

повољно домаћу ракију шљивовицу, лозовачу и кајсијевачу, старе до 15 година, и квалитетан мед. Наручивање на телефон 062/265-275; 018/531-581, или поштом : ул. Милунке Савић 6/38, 18.000 Ниш.

ДИМИТРИЈЕ И ПРАТЊА

Једном Димитрије Давидовић, секретар кнеза Милоша, пошавши по слободном послу из Крагујевца, поведе уза се много оружаних пратилаца.

Гледајући га са доксата свога коначка, кнез Милош ће рећи:

- Кад је тражио место у Србији, нудио је и војничке услуге своје, а сада ено га шта чини: не сме сам да пође ни до Матина Брда!

По том, сетивши се шта му вреди Давидовић, брзо додаде:

- Ако, ако! Боље сече пером него ножем. А то и јесте добро!

ЛУД ДО ПОЛА

Сима Милутиновић замолио је из Лajпчига Вука Карапића да му нађе нешто помоћи и какав посао. Вук се заузме те Симу кнез Милош назначи за свога секретара и да му новаца колико му је требало за долазак.

Сима прими новце, пође у Крагујевац и оде – на Цетиње, те место кнезу Милошу постане секретар владици Петру I. Чувши све то, Вук се запрестаси, па рече, мало после:

- О, тај! Знао сам да је Симо луд до пола! Али кад му прије полуђе и друга половина.

ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ

Дошли код мене у село неки фићфирићи. Сва тројица у парним оделима ко за свадбу. Из неког министарства ништа мање.

Кажу да имају против мене озбиљну пријаву. Малтретирање животиња! Ја се забезекнуо. Па ја бринем о сточи и живини као да су ми род рођени!

Они се смешкају, види се да ми не верују. Питају да ли могу да виде моје свиње. Може што да не може.

Стоје они поред свињца и само се згрававају. Као, ужасно је прљаво. Па нормално да је прљаво кад је то свињац! Кажу фићфирићи, јадне свиње живе у нехуманим условима. Ама људи, па свиње су увек живеле у свињцу, њима је то нормално!

Они се опет смешкају, а то не иде на добро. Свиње морају да се узгајају по европским стандардима, кажу. И сад морају да спасавају животиње. Како бре да их спасавате, питам ја. Свиње ће вам бити конфисковане, пресудише они. Ама људи, шта ће бити са мојим свињама, завапим ја.

Наћи ћемо им хранитељску породицу, обавестише ме фићфирићи. И однеше ми свиње.

После сам добио писмо из тог министарства.

Са жаљењем јављају да у Србији нико није имао адекватне услове. Па да се не би

мучиле успавали су свиње неком ињекцијом. По европским стандардима.

У писму је још била казна за малтретирање животиња. И рачун за те ињекције...

Слободан Симић

ЗАСЛУГЕ

'Ајде буди поштен па реци јесам ли ја био узданица бившег режима или нисам! Јесам, него шта сам! Јесам ли се kleo у бившег председника, премијера и остале високе функционере? Ја шта сам! Више сам волео председника него рођену децу, то су сви знали.

Јесам ли од првог дана финансирао Партију, јесам! Јесам ли се и сам кандидовао и на правди Бога у изборној кампањи испљувао првог комшију опозиционара и приде му средио отказ у фабрици? Зна се да јесам!

Ко је у нашем месту на оним изборима покрао највише гласова опозиције? Ја! Ко је полицији достављао спискове демонстраната за хапшење? Опет ја! Ко је средио да се забране оне опозиционе новине? Ја, зна се!

Кажи, живота ти, ко је позвао народ да брани наше свете земље, ако нисам ја! Ајде реци слободно! А ко је први у нашем крају откупио фабрику за шаку динара? Сети се, па кажи.

Стави прст на чело па размисли ко је могао да среди да све оне паре које смо другови и ја зарадили на шверцу буду оправне. Ко, ако не ја? Ко је ћутао док су људе пребијали, отимали и убијали. Нико боље од мене!

Па што се онда пријатељу чудиш што сам данас ја министар, а не неко други!

Бојан Љубеновић

- Демократија је продрла у све здрave ћелије друштва. И уништила их!

- Поштење овде има највећу цену. Још једино њим се трагаје у Србији.

- Када видим за шта сам живот дао, дође ми да се обесим!

Нинус Несторовић

- Још увијек довољан број Срба није за улазак у НАТО. Међутим, ако би нас још једном бомбардовали...

- То што не знамо у којим границама ћемо ући у Европу уопште није битно. Зна Европа шта купује.

Миладин Берић

- Сумњива ми је Европска унија. Имам утисак да покушава ући у Србију на мала врата!

- Деџенијама нисмо ништа радили... А онда смо се сетили штрајкова!

- Програм Националне телевизије: три дневника, два падежа!

Раде Јовановић

- Највише нас коштају они који немају цену.

- Правосуђе је болесно.

- А криминалци пуцају од здравља!

Слободан Симић

- Код нас су банкарски зајмови најскупљи у Европи. Коштају живота.

- Штрајкачи глађу испунили су свој циљ. Смршали су.

- О Косову водимо једнообразну политику. Други образ смо већ укаљали.

- Поновите изборе. Нисмо их озбиљно схватили.

Марко Тасковић

- Србија је на добром путу само не зна у ком правцу да крене.

- Ко очекује боље сутра од оних који су вас опљачкали јуче, треба да иде код лекара још данас.

Миша Павковић

- Држава се издаје без рецепта.

- Ни ова победа нас неће поколебати.

Стеван Којић

- Није ми жао торбе коју изгубих, жао ми је главе у њој!

- Наш народ се на изборима превари само једном – и то сваки пут!

Радмило Ристић

- Сваки дан тражим посао. То ми је занимање.

Ненад Ђорелић

- Народ је незахвалан.

- Једино га интересује како да преживи.

- Последње ријечи Великог Режисера: "Сачувајте ми кадрове!"

Божо Марић